

TREBALL DE FI DE GRAU II

TFG II: PLA DE MILLORA FLUENCY DEVELOPMENT PROGRAM

Sofia Fernández González

Curs 2024/2025

Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia

Doble Grau d'Educació Infantil i Primària amb Menció d'Anglès

Tutora FCEP: Montserrat Fuguet Muste

AGRAÏMENTS

Aquest projecten ha estat un viatge d'aprenentatge, i vull agrair sincerament totes aquelles persones que m'han acompanyat en aquest procés.

En primer lloc, a la meva tutora, la Montserrat Fuguet Muste per la seva dedicació, l'ajuda proporcionada i els consells enriquidors que han donat qualitat al treball. En segon lloc, vull afegir l'agraïment als professors del doble grau i altres experts. En especial, agraeixo al Dr. Edward A. Lockhart i a la Sra. Carol Barriuso, experts en ensenyament de l'anglès com a llengua estrangera i en programes europeus respectivament, per les seves recomanacions, el coneixement que m'han traspassat i pels valuosos consells que han ajudat a enriquir el meu projecte.

Finalment, al meu cercle més proper, per ser-hi sempre durant aquests anys de formació, que no han estat fàcils, però en els quals he crescut tant personalment com acadèmicament. Gràcies pel vostre suport incondicional, la paciència i l'estima.

ÍNDIX

AGRAÏMENTS	2
1. INTRODUCCIÓ	5
2. MARC TEÒRIC	7
2.1. Situació actual a Catalunya	7
Figura. 1. Distribució de l'alumnat segons el nivell d'assoliment de les diferents competències a primària 2023-2024. Generalitat de Catalunya, (Ed.) (11 de juliol de 2024).	7
Figura. 2. Evolució de les puntuacions mitjanes globals de les competències avaluades a primària del 2013-2024. *Sense dades del 2020 degut al confinament per la COVID-19. Generalitat de Catalunya, (Ed.) (11 de juliol de 2024).	8
2.2. Definició de conceptes clau	8
2.3. Adquisició de l'anglès com a llengua estrangera	10
2.3.1. Diferències entre l'aprenentatge de L1 i de llengua estrangera (FL)	10
2.3.2. Factors que influeixen	12
2.4. Estratègies: CLIL i ABP	13
2.4.1. Content and Language Integrated Learning (CLIL)	13
2.4.1.1. Definició i fonaments	13
2.4.1.2. Efectes del CLIL sobre l'aprenentatge d'una llengua estrangera (FL)	15
2.4.1.3. Ensenyament de les ciències i l'anglès des de l'enfocament CLIL	17
2.4.1.4. Experiències CLIL	19
Figura. 3. Torns de paraula al Taller curs 2010-2011. (Valdés, L., & Espinet, M., 2013).	19
Figura. 4. Torns de paraula al Taller curs 2011-2012. (Valdés, L., & Espinet, M., 2013).	20
2.4.2. Aprenentatge Basat en Projectes (ABP) en l'aprenentatge de FL	20
2.4.2.1. Definició i fonaments	20
2.4.2.2. Impacte de l'ABP en la competència lingüística	22
2.4.2.3. Rol del docent	22
2.5. Programa E-twinning	23
2.5.1. En què consisteix?	23
2.5.2. Experiències i projectes eTwinning amb l'anglès com a llengua vehicular	24
2.6. SMILE Programme	25
3. MARC NORMATIU	26
3.1. Àmbit europeu	26
3.2. Àmbit estatal	27
3.3. Àmbit autonòmic	29
4. DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE	32
4.1. Integració en el currículum	32
4.1.1. Currículum d'educació infantil	32
Figura. 5. Quadre resum de les competències específiques, els criteris d'avaluació i els blocs de sabers dels eixos 2 i 4. del Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil.	34
4.1.2. Currículum d'educació primària	35

Figura. 6. Quadre resum de les competències específiques del Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica.	39
Figura. 7. Quadre resum dels blocs de sabers del Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica.	39
4.2. Objectius, estratègies, activitats, implicació de sectors, indicadors	39
Figura. 8. Quadre resum dels objectius del PEC que mantenen relació amb el Fluency Development Program.	40
Figura. 9. Quadre dels objectius del projecte organitzats segons l'àmbit d'aplicació.	41
4.2.1. Àmbit pedagògic	42
4.2.2. Àmbit metodològic	49
4.2.3. Àmbit de gestió	54
4.2.4. Àmbit de la comunitat educativa	60
4.2.5. Planificació del projecte	65
Figura. 10. Taula resum de la temporització esglaonada del Fluency Development Program a quatre anys vista, des de l'entrada en vigor del PEC de l'escola.	65
5. CONCLUSIONS	66
6. BIBLIOGRAFIA	68

ÍNDEX DE FIGURES

Figura. 1. Distribució de l'alumnat segons el nivell d'assoliment de les diferents competències a primària 2023-2024. Generalitat de Catalunya, (Ed.) (11 de juliol de 2024).....	6
Figura. 2. Evolució de les puntuacions mitjanes globals de les competències avaluades a primària del 2013-2024. *Sense dades del 2020 degut al confinament per la COVID-19. Generalitat de Catalunya, (Ed.) (11 de juliol de 2024).....	7
Figura. 3. Torns de paraula al Taller curs 2010-2011. (Valdés, L., & Espinet, M., 2013).....	18
Figura. 4. Torns de paraula al Taller curs 2011-2012. (Valdés, L., & Espinet, M., 2013).....	19
Figura. 5. Quadre resum de les competències específiques, els criteris d'avaluació i els blocs de sabers dels eixos 2 i 4. del Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil.....	34
Figura. 6. Quadre resum de les competències específiques del Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica.....	38
Figura. 7. Quadre resum dels blocs de sabers del Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica.....	38
Figura. 8. Quadre resum dels objectius del PEC que mantenen relació amb el Fluency Development Program.....	39
Figura. 9. Quadre dels objectius del projecte organitzats segons l'àmbit d'aplicació.....	40
Figura. 10. Taula resum de la temporització esglaonada del Fluency Development Program a quatre anys vista, des de l'entrada en vigor del PEC de l'escola.....	64

1. INTRODUCCIÓ

Aquest Treball de Fi de Grau (TFG II) té com a objectiu l'elaboració d'un pla de millora del *Fluency Development Program*, un dels projectes determinats en el Projecte Educatiu de Centre (PEC) de l'Escola La Rosa de Reus, desenvolupat en el TFG I. Es tracta, doncs, d'una ampliació del TFG I per aprofundir en el disseny d'aquest programa per al foment de la llengua anglesa, posant especial èmfasi en estratègies metodològiques i en la seva aplicació pràctica.

Per contextualitzar el projecte, cal situar-lo en el marc de l'Escola La Rosa de Reus, un centre públic de dues línies situat a Reus. L'escola imparteix els ensenyaments del segon cicle d'educació infantil i primària i acull alumnes de diverses nacionalitats, majoritàriament de classe mitjana i treballadora. Tot i que una part significativa de l'alumnat prové de família catalanoparlant o castellanoparlant, molts altres infants provenen de diferents països d'origen, segons dades extretes de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT, 2024)¹, i presenten llengües maternes diferents. Aquesta diversitat cultural i lingüística es tradueix en una oportunitat per fomentar un centre educatiu inclusiu, obert i plurilingüe.

L'Escola La Rosa de Reus es defineix, com una escola innovadora, que potencia l'ús de diferents metodologies per fomentar l'aprenentatge significatiu dels infants d'acord amb un dels objectius generals del centre: proporcionar un model educatiu de qualitat, a través de metodologies globalitzades i innovadores, que atengui les necessitats de l'alumnat, les seves famílies i l'entorn.

A més a més, per fomentar el plurilingüisme que es menciona anteriorment, l'escola té com a objectiu promoure l'anglès com a llengua estrangera en diferents àrees del coneixement. D'aquesta manera, el *Fluency Development Program* esdevé un programa innovador que neix de la necessitat de potenciar l'aprenentatge de la llengua anglesa, atenint a un dels objectius específics claus de l'àmbit pedagògic, especificat en el PEC del TFG I. Per aquest motiu es pretén dissenyar un treball transversal on l'aprenentatge de la llengua sigui significatiu i contextualitzat a partir de dues metodologies, com ara l'enfocament anomenat *Content and Language Integrated Learning (CLIL)*, que consisteix a impartir assignatures no lingüístiques emprant la llengua estrangera; o l'Aprenentatge Basat en Projectes (ABP), utilitzant l'anglès de manera interdisciplinària i transversal.

Sovint, una de les dificultats amb què ens podem trobar durant el procés d'adquisició d'una llengua estrangera és la falta d'autoestima i confiança de l'alumnat. Per aquest motiu, aquest programa té

¹ Extret de: Institut d'Estadística de Catalunya (Ed.) (2024). Població. Per nacionalitat. Immigracions externes. <https://www.idescat.cat/emex/?id=431233>

com a objectiu generar expectatives positives i un entorn d'aprenentatge motivador per tal que els alumnes es relacionin amb confiança i reforcin la seva autoestima. Així, doncs, s'integren altres iniciatives com el programa SMILE, que promou l'acollida d'alumnes Erasmus+ perquè participin com a auxiliars de conversa o realitzant projectes dins l'aula; i el projecte E-Twinning, que fomenta la col·laboració entre centres educatius europeus a través d'activitats, projectes i pràctiques, majoritàriament virtuals, i proporciona eines en línia per enriquir la tasca docent en matèria de la llengua anglesa.

Si més no, aquest treball se centra principalment en el tractament de l'anglès des del CLIL i l'ABP per fomentar la competència lingüística i, per tant, tot i que sí que es tenen en compte aquestes dues propostes europees a l'hora del disseny del projecte i el seu desenvolupament, no s'hi aprofundeix tant en l'àmbit teòric.

Finalment, és un projecte que abasta des d'infantil fins a 6è de primària i té com a eix vertebrador la llengua anglesa, fet que el vincula directament amb la doble titulació en educació infantil i primària amb menció d'anglès que he cursat. Així i tot, no s'aplica de la mateixa manera a tots els nivells, sinó que es comença per l'aproximació oral de la llengua a infantil, a través del programa SMILE i e-Twinning, i a primària s'amplia amb l'aplicació del CLIL i l'ABP.

La meua motivació per escollir aquest tema parteix del desig d'aprofundir en el coneixement de metodologies innovadores per a l'ensenyament de l'anglès com a llengua estrangera i el desig d'aplicar tots aquells coneixements adquirits durant el grau en situacions reals per relacionar la teoria amb la pràctica educativa sent capaç de proposar estratègies realistes per al desenvolupament del programa.

En definitiva, el propòsit principal d'aquest treball és dissenyar un projecte aplicable a contextos educatius reals, orientat a la millora de l'aprenentatge de la llengua anglesa i al desenvolupament de la competència lingüística en llengua estrangera de l'alumnat. Tot aportant estratègies realistes i innovadores per garantir un ensenyament més efectiu i motivador.

2. MARC TEÒRIC

2.1. Situació actual a Catalunya²

Per analitzar la necessitat d'incrementar la competència comunicativa en llengua estrangera s'ha recorregut a analitzar els resultats de les competències bàsiques a Catalunya de l'any 2023-2024:

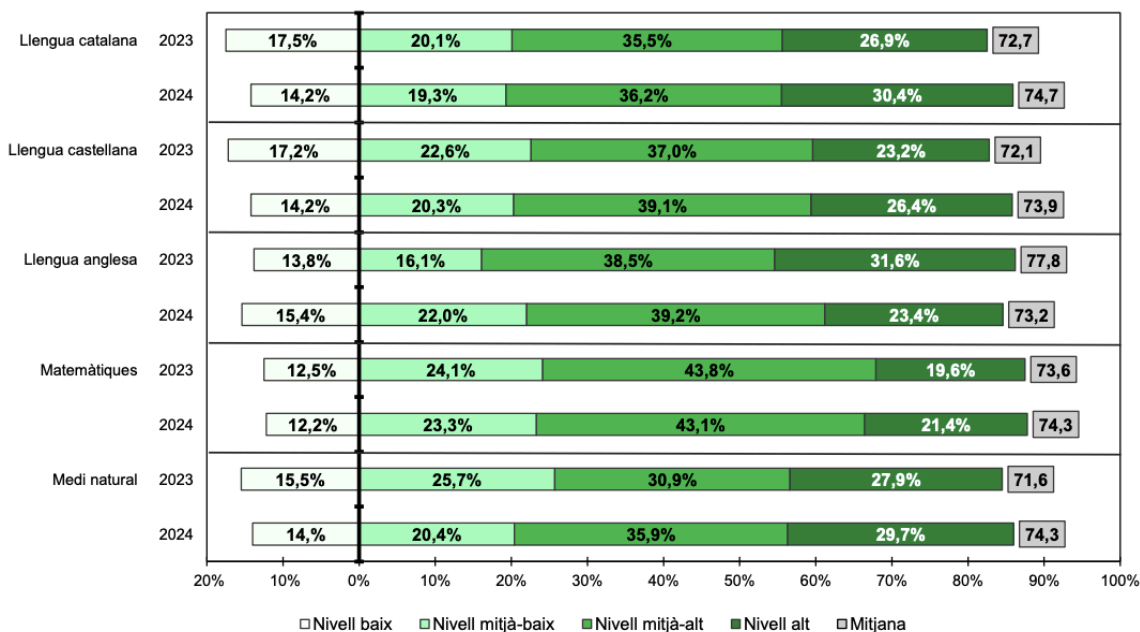

Figura. 1. Distribució de l'alumnat segons el nivell d'assoliment de les diferents competències a primària 2023-2024. Generalitat de Catalunya, (Ed.) (11 de juliol de 2024).

Com es pot observar en la imatge de la Figura. 1., els principals resultats són, en primer lloc, una millora generalitzada dels resultats respecte als del curs 2022-2023. Tot i això, en segon lloc, n'és excepció la llengua anglesa, que ha patit una lleu davallada tenint en compte que el curs anterior va obtenir un dels millors resultats en els últims 5 anys. De fet, tot i que el percentatge d'alumnes situat al nivell baix s'ha reduït notablement fins a estar per sota del 15% en la majoria de les àrees, per a la llengua anglesa a primària no ha estat així.

La llengua anglesa presenta un percentatge d'un 15,4% d'alumnes amb nivell baix el 2024, contrastat amb les dades del 2023 en què el percentatge es reduïa a un 13,8%. De la mateixa manera, també s'han produït canvis en les xifres dels alumnes que presenten un nivell alt: un 23,4% el 2024, vers un 31,6% el 2023. Per aquest motiu, la mitjana també s'ha vist compromesa passant d'un 77,8 el 2023 a un 73,2 el 2024.

² Extret de: Generalitat de Catalunya, (Ed.) (11 de juliol de 2024). Avaluacions de final d'etapa. Curs 2023-2024. Presentació de resultats. Departament d'Educació. Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. <https://govern.cat/govern/docs/2024/07/11/14/11/4879d986-6f3d-41e9-b9fc-f6da944ab045.pdf>

Com es pot observar a la imatge següent, la llengua anglesa, de color gris, ha patit davallades dràstiques al llarg del temps, evidenciant la manca de continuïtat en el nivell d'adquisició d'aquesta llengua. A més, aquest últim curs 2023-2024 ha patit una de les davallades més grans des del 2013, retratant la necessitat de millora de la competència lingüística dels alumnes en aquesta llengua.

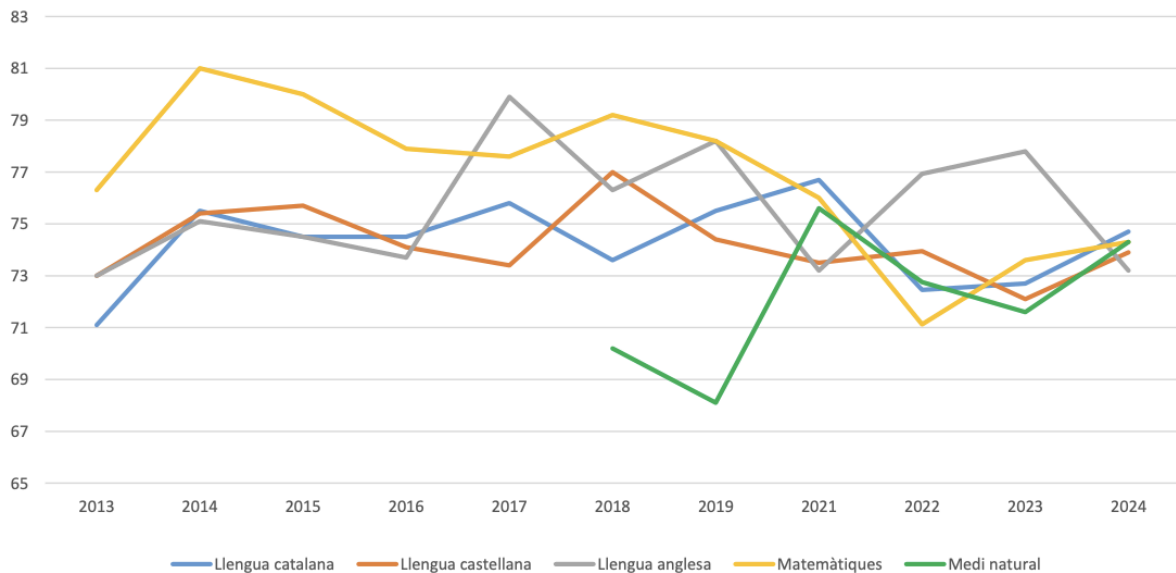

Figura. 2. Evolució de les puntuacions mitjanes globals de les competències avaluades a primària del 2013-2024. *Sense dades del 2020 degut al confinament per la COVID-19. Generalitat de Catalunya, (Ed.) (11 de juliol de 2024).

Per aquest motiu, en vista dels resultats acadèmics del curs anterior, neix el *Fluency Development Program*, per donar resposta a la necessitat immediata de fomentar l'aprenentatge de la llengua anglesa a primària i millorar la competència comunicativa dels alumnes en aquesta llengua.

2.2. Definició de conceptes clau

Abans de continuar amb els donaments del *Fluency Development Program*, cal definir alguns conceptes clau:

- **First language (primera llengua) L1:** primera llengua que els individus aprenem. També es coneix com *native language o mother language* (llengua nativa o llengua materna (Lightbown, P., et al., 2013).³
- **Second language (segona llengua) L2:** qualsevol llengua, diferent de la primera llengua apresada, que s'aprèn després de la primera en un context en què el llenguatge s'utilitza socialment i de manera àmplia (Lightbown, P., et al., 2013).
- **Foreign language (llengua estrangera) FL:** una segona (o tercera, quarta...) llengua que s'aprenen en un context en què no s'utilitza socialment al territori (Lightbown, P., et al., 2013).
 - **Additional language:** és, normalment, la llengua estrangera de l'alumnat, tot i que també es pot utilitzar per referir-se a la segona llengua (Coyle, D., et al., 2010).⁴
 - **CLIL vehicular language (llengua vehicular CLIL):** llengua emprada en situacions CLIL (Coyle, D., et al., 2010).
- **Target language (llengua com a objectiu) TL:** és aquella llengua que estem aprenent i en la que volem assolir fluïdesa (independentment de si és o no la mateixa que L2 o L3 (Lightbown, P., et al., 2013).
- **Fluïdesa lingüística:** capacitat d'expressar-se de manera natural i efectiva, tant oralment com per escrit. A més, inclou el domini d'aspectes com l'agilitat en la parla, la comprensió oral i escrita i l'adaptació a diferents situacions comunicatives.
- **Competència:** habilitat demostrada d'aplicar el coneixement i les habilitats adquirides tant en situacions acadèmiques o formals com en situacions de la vida quotidiana per resoldre problemes de manera efectiva (Marsh, D. et al., 2011).⁵
- **Co-teaching:** pràctica en què dos o més mestres treballen junts planificant, impartint i avaluant una o més àrees curriculars utilitzant diferents tècniques d'ensenyament-aprenentatge o inclús compartint l'espai a l'aula (Valdés, L., et al., 2013).⁶

³ Extret de: Lightbown, P., & Spada, N. M. (2013). How Languages are Learned. Oxford Handbooks for Language Teachers. Oxford University Press. <https://www.library.brownblog.com/How%20Languages%20are%20Learned.pdf>

⁴ Extret de: Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). CLIL: Content and Language Integrated Learning. Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/books/clil/C36239D3E9D839D7B1EE3C8002EB644B>

⁵ Extret de: Marsh, D., Mehisto, P., Wolff, D., & Frigols-Martín, M. J. (2011). The European Framework for CLIL Teacher Education. European Centre for Modern Languages, Council of Europe. <https://www.ecml.at/Portals/1/documents/ECML-resources/CLIL-EN.pdf?ver=2018-03-21-153925-563>

⁶ Extret de: Valdés, L., & Espinet, M., Aguas, M., & Dallari, L., (2013). El coteaching como herramienta de avance de un proyecto de AICLE en primaria. Un estudio realizado a través de las preguntas de las maestras. Enseñanza de las Ciencias: revista de investigación y experiencias didácticas, 2013, núm. Extra, pp.3588-3594.

- **Approach:** metodologia o manera d'abordar l'ensenyament-aprenentatge basada en teories pedagògiques (Marsh, D. et al., 2011).

2.3. Adquisició de l'anglès com a llengua estrangera

2.3.1. Diferències entre l'aprenentatge de L1 i de llengua estrangera (FL)⁷

La primera llengua que aprèn un nadó, la que parlem a casa, amb la qual comença a comunicar-se és la seva llengua materna (L1). Sovint, la llengua materna s'aprèn en un context molt diferent, seguint estratègies que difereixen de la manera com s'aprèn una segona llengua o una llengua estrangera (FL).

Catalunya, on està situada la nostra escola, és una comunitat autònoma bilingüe que reconeix el català com a llengua oficial⁸ i el castellà com a llengua oficial de l'Estat espanyol. En aquest cas, considerariem la llengua materna de l'infant com L1 i la que aprèn a l'escola com L2. És a dir, si un infant té com a llengua materna el castellà, aquesta esdevé L1 i el català, que aprendrà a l'escola, serà L2, i viceversa. En el cas d'infants que tenen com a llengua materna una diferent del català o del castellà, aquestes es considerarien L2 o L3. En canvi, la llengua estrangera, en aquest cas l'anglès, es denominarà FL (foreign language), ja que no és una llengua usada socialment en el nostre territori.

El context i les estratègies no són les úniques diferències entre l'aprenentatge de la primera i la segona llengua.

En primer lloc, l'edat en què comencem a aprendre les llengües és significativament diferent entre L1 i FL. Mentre que la primera llengua s'aprèn quan som nadons paral·lelament al desenvolupament de les nostres habilitats cognitives, la llengua estrangera es comença a aprendre, habitualment, a l'escola, on seguim desenvolupant habilitats cognitives que, a la secundària, ja s'hauran desenvolupat completament. A més, quan som petits la motivació per aprendre el llenguatge recau en la necessitat de comunicar-nos. En canvi, a mesura que ens anem fent grans, la motivació per aprendre una segona llengua, que podem tenir-la o no tenir-la, ja ve condicionada per expectatives basades en

⁷ Extret de: Spratt, M., Pulverness, A., Williams, M., (2011). The TKT Course Modeules 1, 2 and 3. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139062398>

⁸ Extret de: Decret 306/2006, de 20 de juliol, pel qual es dona publicitat a la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 4680, de 20 de juliol de 2006. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. DOGC núm. 4680, 20/07/2006. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es/lo/2006/07/19/6>

l'experiència prèvia. Per aquest motiu, no tots els infants presenten la mateixa actitud envers l'aprenentatge de la llengua estrangera, fet que condiciona el nivell d'adquisició.

En segon lloc, el context és una de les diferències més rellevants. La primera llengua (L1) s'aprèn gràcies a l'exposició al llenguatge, a la interiorització del llenguatge en blocs, a través de la interacció amb altres, del joc, de l'experimentació, etc. Aquest fet suposa que els infants aprenen la llengua materna escoltant-la i interaccionant o, inclús, es pot produir un període de silencis en què no interacciona ni la fa servir, però l'escola i la interioritza. A més, quan els nens i nenes aprenen a dir algunes paraules, sigui per imitació o per experimentació, reben molt de reforç positiu per part del seu entorn i reformulacions en lloc de correccions, a diferència del que succeeix quan aprenen una FL.

En canvi, la llengua estrangera (FL), tot i que també es pot aprendre per exposició, normalment s'ensenya de manera específica i focalitzada especialment en les estructures lingüístiques. A més, no acostuma a haver-hi la necessitat de comunicar-se que s'ha esmentat anteriorment, ja que sovint s'ensenya a través de la llengua materna. Així doncs, poques vegades s'aprèn en situacions espontànies, sinó que s'utilitza el llenguatge en pràctiques controlades, activitats pautades i supervisades pel mestre, que corregeix els errors i simplifica el seu llenguatge per fer-se entendre, la qual cosa limita i redueix la capacitat d'ampliar el vocabulari dels infants.

Així i tot, la manera d'ensenyar FL depèn molt de l'edat dels alumnes, ja que a cada etapa educativa tenen necessitats i habilitats cognitives diferents. De fet, està demostrat, segons Lightbown, P., et al., (2013)⁹, que com més petits som, més fàcil ens és aprendre la segona llengua o la llengua estrangera seguint les mateixes estratègies de l'L1 (exposició al llenguatge, interacció amb altres, a través de l'experimentació amb el llenguatge...). Per aquest motiu, disposar d'auxiliars de conversa i fer ús del CLIL a infantil pot ser molt útil i beneficiós per als infants.

A més a més, la motivació és essencial per assolir l'èxit en l'aprenentatge de les llengües. Per aquesta raó, és fonamental utilitzar metodologies i estratègies que la fomentin i que s'adaptin a les necessitats i als estils d'aprenentatge dels infants.

Així doncs, és important proporcionar espais d'exposició al llenguatge per deixar que els alumnes experimentin amb la llengua i no corregir-los en excés, ja que d'aquesta manera aconseguirem que els infants vagin construint confiança i autoestima tot incrementant la seva motivació, tres elements fonamentals per assegurar una bona relació amb l'aprenentatge de FL i el desenvolupament de la fluïdesa.

⁹ Extret de: Lightbown, P., & Spada, N. M. (2013). How Languages are Learned. Oxford Handbooks for Language Teachers. Oxford University Press.
<https://www.library.brownblog.com/How%20Languages%20are%20Learned.pdf>

2.3.2. Factors que influeixen ¹⁰

Com s'ha esmentat anteriorment, l'edat, el context, la motivació o la confiança són alguns dels factors claus en l'aprenentatge de la llengua estrangera. Tot i això, altres factors que cal tenir en compte i que afectaran de manera directa al nivell d'adquisició de la competència lingüística dels nostres alumnes són les característiques de l'aprenent. Aquestes inclouen l'estil d'aprenentatge, les estratègies d'aprenentatge, la maduresa i l'experiència prèvia.

En primer lloc, l'estil d'aprenentatge (*learning style*) fa referència a com l'alumnat prefereix de manera natural rebre, processar i recordar la informació i les habilitats. Així doncs, el *learning style* pot canviar significativament d'un alumne a un altre, fent que una mateixa metodologia no s'adapti a tothom per igual i condicionant, d'aquesta manera, l'experiència d'ensenyament-aprenentatge.

Alguns dels *learning styles* més comuns són els següents:

- Visual: l'alumne aprèn millor a través de l'observació i els elements visuals
- Auditiu: l'alumne aprèn millor escoltant
- Cinestèsic: l'alumne aprèn millor en pràctiques en moviment o pràctiques que impliquin la manipulació de materials.
- Grupal: l'alumne aprèn millor en col·laboració amb altres companys.
- Individual: l'alumne aprèn millor treballant sol.
- Reflectiu: l'alumne aprèn millor quan disposa de prou temps de considerar i valorar diverses opcions a partir del que coneix.
- Impulsiu: l'alumne aprèn millor quan pot respondre immediatament.
- Analític: l'alumne aprèn millor quan pot analitzar allò que es presenta.
- Autònom: l'alumne aprèn millor quan pot decidir quan i com aprendre.

Tanmateix, a l'hora d'ensenyar una llengua, hem de contemplar la possibilitat que un mateix infant presenti diferents estils d'aprenentatge o que en una mateixa aula trobem estils d'aprenentatge ben diferents. Per aquest motiu, és important seleccionar aquelles estratègies que siguin capaces d'englobar la majoria dels estils o que tinguin la capacitat d'adaptar-se per apropar-se a tots ells.

¹⁰Extret de: Spratt, M., Pulverness, A., Williams, M., (2011). The TKT Course Modeules 1, 2 and 3. Cambridge University Press. p.72-77 <https://doi.org/10.1017/CBO9781139062398>

2.4. Estratègies: CLIL i ABP

Com s'ha esmentat anteriorment, la tria de les metodologies, estratègies o els *approaches* a l'hora d'ensenyar una llengua poden ser eleccions molt significatives que condicionaran l'experiència d'ensenyament-aprenentatge dels infants.

En el marc d'aquest projecte, es treballa amb la metodologia CLIL i ABP, que es complementen entre si per abastar els diferents estils d'aprenentatge i adaptar-se a les necessitats dels infants amb l'objectiu de millorar la seva competència anglesa.

2.4.1. Content and Language Integrated Learning (CLIL)

2.4.1.1. Definició i fonaments¹¹

En el context de l'Europa multicultural i d'un món globalitzat, han fructificat les polítiques lingüístiques que promouen l'aprenentatge de llengües diferents de la llengua materna. En l'àmbit educatiu europeu es promou l'aprenentatge de l'anglès, com a llengua franca de la comunitat econòmica europea; i l'enfocament AICLE (Aprentatge Integrat de Contingut i Llengua Estrangera) o CLIL, que es troba vivint un procés d'expansió a Catalunya i arreu d'Europa.

El *Content and Language Integrated Learning* (CLIL) ha estat definit per diversos autors al llarg de la història. Eurydice, per exemple, el defineix com un enfocament en què una assignatura curricular no-lingüística s'aprèn a través de la llengua estrangera i no en la llengua estrangera (Eurydice, 2006)¹².

És a dir, es tracta d'una metodologia dual en què una llengua addicional s'utilitza per a l'aprenentatge tant del contingut com del llenguatge, sense donar lliçons específiques sobre el llenguatge en si mateix. D'aquesta manera no només aporta beneficis pel que fa a adquisició de la llengua estrangera, sinó també en l'adquisició dels continguts que es treballen, siguin de l'àrea que siguin. Així doncs, esdevé un escenari perfecte per a l'ensenyament-aprenentatge de la llengua estrangera, ja que dona l'oportunitat d'aprendre al mateix temps que es practica i s'experimenta amb el llenguatge en situacions real de la vida quotidiana, fomentant també l'aprenentatge significatiu (Coyle, D., Hood, P., i Marsh, D., 2010).

¹¹ Extret de: Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). CLIL: Content and Language Integrated Learning. Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/books/clil/C36239D3E9D839D7B1EE3C8002EB644B>

¹² Extret de: Eurydice (2006). Content and Language Integrated Learning at School in Europe. Eurydice European Unit Brussels.

Aquesta metodologia sorgeix als anys 90 a Finlàndia, tot i que es va anar expandint ràpidament per la resta d'Europa. El CLIL, segons Coyle, Hood i Marsh (2010)¹³, va sorgir per dues raons principals.

Per una banda, les raons reactives, com a resposta a situacions en què la competència en llengües estrangeres no era prou alta. Per exemple, a diversos països de l'Àfrica Subsahariana, es contemplaven més de 20 llengües maternes. És per això, que molts territoris van adoptar una llengua estrangera comuna com a llengua oficial vehicular destacant-ne tres de principals: l'anglès, el francès i el portuguès. Tot i això, només un 27% de la població podia parlar o entendre alguna d'aquestes llengües i només un 6% la considerava la seva primera llengua. A partir d'aquí, es va observar una problemàtica generalitzada a les escoles, en què el percentatge de fracàs escolar entre els infants ascendia fins al 75% a causa de raons atribuïdes a barreres lingüístiques. Així doncs, l'enfocament CLIL va sorgir com una solució per assolir la competència lingüística en aquestes llengües i reduir la taxa d'abandonament escolar, amb l'objectiu de promoure la igualtat en l'accés a l'educació per a infants de totes les edats, independentment de la seva llengua materna, inclosos aquells alumnes que requereixen suports addicionals.

Per l'altra, les raons proactives, per les quals es creen situacions per reforçar el multilingüisme a Europa, arran que el Parlament Europeu qüestionés, el 1984, la feblesa en termes d'educació lingüística. Aquest fet va fer reaccionar el Consell d'Educació Europeu, que va acceptar la necessitat d'impulsar l'ensenyament-aprenentatge de llengües estrangeres a les escoles. Aleshores, una de les solucions contemplades va ser el CLIL, que es va anar expandint per tota la Unió Europea a partir dels anys 90 fins avui dia. Alguns exemples serien el País Basc, amb el seu programa trilingüe (castellà, Euskera i Anglès) o el Regne Unit (Francès, Alemany o Castellà).

Uns altres factors a contemplar són el canvi, el desenvolupament global i l'impacte de la tecnologia en l'era del coneixement, que suposen grans reptes per l'educació. Així doncs, es busca donar resposta a la necessitat de formar ciutadans capaços de parlar diverses llengües per conviure i treballar en un món globalitzat i multicultural. En el marc d'aquest projecte, fomentant l'anglès, ja que es considera la llengua franca de la comunitat econòmica europea.

Si més no, Europa o Àfrica no són els únics continents on el CLIL ha suposat canvis en la manera de fer. Amèrica del Nord i Canadà van ser precursors també pel que fa a l'educació bilingüe, tot i que, en aquest cas, la llengua materna (L1) era l'anglès i van introduir com a llengua estrangera (FL) el francès a partir de programes d'immersió lingüística i l'aplicació del CLIL per donar resposta a la

¹³ Extret de: Extret de: Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). CLIL: Content and Language Integrated Learning. Cambridge University Press.
<https://www.cambridge.org/core/books/clil/C36239D3E9D839D7B1EE3C8002EB644B>

frustració i als baixos resultats de l'ensenyament tradicional d'aquesta llengua. De fet, arran de l'aplicació generalitzada del CLIL a les escoles, el grau d'assoliment de la llengua va ser tan alt que va suposar que el Canadà acceptés el francès com a segona llengua oficial.

Com es pot observar, doncs, aquestes dues raons han contribuït significativament a l'estudi dels efectes de l'aplicació del CLIL com a metodologia per millorar la competència lingüística en FL. A més, s'ha demostrat, d'acord amb (Pérez-Cañado, M. L. 2012)¹⁴ que els infants que han participat de programes d'immersió lingüística han assolit un alt nivell en habilitats receptives, i tot i que no hagin demostrat notables millores en la producció escrita, sí que desenvolupen més fluïdesa que els estudiants que no n'han participat.

Tanmateix, s'ha demostrat que el moment en què s'introdueix el CLIL no és significatiu, ja que s'ha observat que infants que han treballat amb aquesta metodologia més tard que d'altres, han assolit els mateixos resultats per l'estat maduratiu en què es trobaven. (Pérez-Cañado, M. L. 2012) Tot i això, l'exposició primerenca a la llengua pot millorar l'adquisició aquesta, tal com exposen Lightbown i Spada (2013)¹⁵.

2.4.1.2. Efectes del CLIL sobre l'aprenentatge d'una llengua estrangera (FL)

Com s'ha esmentat, aquesta metodologia proporciona grans beneficis per a l'adquisició d'una segona o tercera llengua. Tanmateix, presenta febleses respecte a l'adquisició d'habilitats per a la producció oral o en competència gramatical. Per aquest motiu, i basant-me en autors com Genesee¹⁶, que afirma que per assolir els objectius lingüístics, cal lligar-los amb els objectius acadèmics; en el desenvolupament del programa *Fluency Development Program* s'inclouen altres metodologies que es complementen entre si per cobrir tots els aspectes implicats en l'adquisició de la competència anglesa.

Deixant a banda la generalització a Europa pel que fa a l'aplicació d'aquesta metodologia, Espanya destaca especialment dins del panorama europeu, ja que es tracta d'un dels països líders en la pràctica i la recerca del CLIL. Tot i això, és molt difícil determinar dades unànimes sobre el país perquè la potestat d'aplicar aquesta metodologia o d'altres per a l'aprenentatge de l'anglès a les

¹⁴ Extret de: Pérez-Cañado, M. L., (2012). CLIL research in Europe: past, present and future. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 15:3, 315-341, DOI: 10.1080/13670050.2011.630064

¹⁵ Extret de: Lightbown, P., & Spada, N. M. (2013). *How Languages are Learned*. Oxford Handbooks for Language Teachers. Oxford University Press. <https://www.library.brownblog.com/How%20Languages%20are%20Learned.pdf>

¹⁶ Extret de: Genesee, F., (1994). Integrating language and content: Lessons from immersion. *Educational Practice Reports*. N.11. National Center for Researching on Cultural Diversity and Second Language Learning. <https://escholarship.org/uc/item/61c8k7kh#main>

escoles recau sobre les autoritats competents de cada comunitat autònoma. Aquest és un tret que la diferencia d'altres països, juntament amb el fet que Espanya presenta diverses comunitats autònomes que ja disposen de dues llengües oficials i, per tant, ja contempen el bilingüisme en termes generals. Entre aquestes comunitats es troben el País Basc, Galícia, la Comunitat Valenciana, les Illes Balears i Catalunya. D'aquesta manera, aquestes comunitats estarien introduint la llengua anglesa (FL) com a tercera llengua al costat de dues llengües oficials (L1 i L2), a diferència de la resta de comunitats monolingües.

Cal destacar que el País Basc és capdavanter a Espanya en termes d'ensenyament bilingüe i aplicació del CLIL a l'aula, juntament amb Catalunya, tot i que aquesta no assoleix el mateix impacte a causa de la falta de continuïtat en l'aplicació generalitzada i presenta una inferioritat respecte al País Basc en recerca i investigació (Navés, T., & Victori, M., 2010)¹⁷.

Carmen Muñoz, et al. (2007)¹⁸ van realitzar dos estudis, dirigits pel Grup de Recerca en Adquisició de Llengües de Barcelona. El primer d'ells, es va focalitzar en els efectes del CLIL sobre la competència lingüística general en alumnes de cinquè de primària fins a tercer d'ESO. En aquest cas, les conclusions resultants van indicar que en tots quatre cursos els alumnes CLIL van obtenir millor rendiment que els estudiants no-CLIL. El segon estudi es va centrar a observar les diferències en competència escrita. En aquest cas, es van demostrar diferències estadístiques prou significatives a favor d'aquesta metodologia en fluïdesa, complexitat sintàctica i lèxica i precisió lingüística. A més, es van comparar cursos superiors (de 1r d'ESO a 3r d'ESO) i es va observar que aquesta metodologia tendeix a dotar els alumnes de coneixements i habilitats similars als dels estudiants d'un o dos cursos superiors que no l'han treballat.

En conclusió, actualment el CLIL és una metodologia coneguda i impartida arreu del món, però que disposa d'escassos estudis empírics sòlids. Tanmateix, això està canviant i, cada vegada més, gràcies a la seva popularització, s'estan dedicant més recursos per pal·liar aquesta situació i fonamentar aquesta metodologia. També és cert que es tracta d'un cas d'estudi amb moltes variables a tenir en compte, fet que dificulta la unanimitat dels resultats. Així i tot, hi ha autors i estudis avalats per experts que afirmen que el *Content and Language Integrated Learning* té clars efectes sobre

¹⁷ Extret de: Navés, T., & Victori, M., (2010). CLIL in Catalonia: An overview of research studies. In CLIL in Spain: Implementation, results and teacher training, ed. Lasagabaster, D., & Ruiz de Zaraobe, Y. Cambridge Scholars Publishing.

¹⁸ Extret de: Muñoz, C., Pérez, C., Celaya, M^a. L., Navés, T., Torras, M^a. R., Tragant, E., & Victori, M., (2007). En torno a los efectos de la edad en el aprendizaje escolar de una lengua extranjera. Grup de Recerca en Adquisició de Llengües, Universitat de Barcelona. <https://hdl.handle.net/2445/11541>

l'adquisició d'una segona o tercera llengua (Dalton-Puffer, C., 2009)¹⁹. Alguns d'aquests efectes són una major fluïdesa en la parla, major ventall de vocabulari (tant tècnic i acadèmic com quotidià), millores en l'automatització d'estructures morfològiques i millores en l'escriptura. Si més no, altres aspectes no milloren tan significativament, com ara la pronunciació o el llenguatge informal. Per aquest motiu, en aquest projecte s'afegeix la metodologia ABP (Aprentatge Basat en Projectes) per assegurar, mitjançant la combinació d'ambdues, un aprenentatge global de l'anglès en tots els aspectes lingüístics i el foment de la independència dels estudiants tot impulsant l'espontaneïtat lingüística.

2.4.1.3. Ensenyament de les ciències i l'anglès des de l'enfocament CLIL

Com s'ha esmentat anteriorment, l'enfocament CLIL (AICLE), en què una llengua estrangera s'utilitza com a llengua d'ensenyament-aprenentatge de continguts curriculars d'altres matèries, es troba vivint un procés d'expansió tant a Europa com, en aquest cas, a Catalunya.

Si bé és cert que aquesta metodologia suposa un benefici tant per a l'adquisició de la llengua estrangera com per a l'adquisició dels continguts de les ciències, ensenyar aquestes matèries en anglès suposa un repte important per al professorat del nostre país. Això es deu al fet que, sovint, els docents implicats en la seva aplicació es troben en la difícil situació d'adquirir el doble rol de professor de llengua estrangera i de ciències, tenint en compte que, potser, no s'han especialitzat o no tenen els coneixements necessaris per impartir alguna d'aquestes dues matèries.²⁰

Per aquesta raó, diversos centres opten per integrar la docència compartida, de manera que un especialista d'anglès i un mestre de ciències treballen conjuntament a l'aula mitjançant el *co-teaching* per impartir ambdues matèries sense comprometre la qualitat de l'ensenyament. D'aquesta manera, el diàleg disciplinar entre els especialistes esdevé fonamental per assegurar una veritable integració de l'aprenentatge d'ambdues matèries.

Per tant, iniciar un projecte AICLE (CLIL), implica molt més que impartir una assignatura en una altra llengua. És necessària la planificació conjunta de materials adaptats, l'atenció a les dues disciplines, l'exposició correcta a la llengua estrangera i la formació del professorat perquè el projecte funcioni correctament. En aquest sentit, la docència compartida entre especialistes esdevé una molt bona eina per a la implementació efectiva d'aquest enfocament metodològic.

¹⁹ Extret de: Dalton-Puffer, C. (2009). Communicative Competence and the CLIL lesson. In Jiménez-Catalán, R. M., & Ruiz de Zaroobe, Y., (Eds.), Content and language integrated learning: Evidence from research in Europe (pp. 197-214). Second Language Acquisition.

²⁰ Extret de: Valdés, L., & Espinet, M. (2013). Ensenyar ciències i anglès a través de la docència compartida. Ciències, 25, 26-34. <https://doi.org/10.5565/rev/ciencias.91>

En el cas de la nostra escola, l'àrea triada per aplicar la metodologia CLIL és la del coneixement del medi natural, social i cultural. Alguns autors com "Sanmartí (2002), Mortimer i Scott (2003), Edwards i Mercer (1998) defensen que aprendre ciències vol dir aprendre a parlar i a escriure ciència. Per tant, aprendre ciències i anglès de manera integrada suposa desenvolupar les competències cognitivolingüístiques pròpies de les ciències utilitzant una llengua estrangera, treballant així alhora la competència comunicativa en aquesta llengua" (Valdés, L., & Espinet, M., 2013)²¹. Cal destacar també que l'habilitat de pensar en diferents llengües pot tenir un impacte molt positiu en l'aprenentatge de continguts, ja que el CLIL no només promou la competència lingüística sinó que també estimula la flexibilitat cognitiva dels alumnes (Marsh, D. (ed.), 2009)²².

A més, Canet i Evnitskaya (2011)²³ assenyalen que la metodologia CLIL, aplicada a l'aprenentatge de les ciències, millora l'assoliment del contingut científic perquè fomenta el treball en grup, centra l'atenció en l'estudiant i afavoreix la construcció progressiva del coneixement gràcies a les bastides d'aprenentatge tot generant un aprenentatge significatiu.

Finalment, els beneficis²⁴ que aporta ensenyar ciències a través d'una llengua estrangera inclouen la potenciació de la interacció verbal i l'adquisició de la competència comunicativa, tot generant contextos d'aprenentatge més atractius i participatius a través de la col·laboració per explorar noves maneres d'ensenyar. Així i tot, també presenta reptes en la seva aplicació, com ara la manca de materials adaptats i la falta de formació específica i especialització del professorat, fent evident la necessitat d'establir models de col·laboració entre docents per assegurar una bona pràctica educativa.

²¹ Extret de: Valdés, L., & Espinet, M. (2013). Ensenyar ciències i anglès a través de la docència compartida. *Ciències*, 25, 26-34. <https://doi.org/10.5565/rev/ciencies.91>

²² Extret de: Marsh, D. (ed.) (2009). Report by the Core Scientific Research Team. Study on the Contribution of Multilingualism to Creativity. European Commission.

²³ Extret de: Canet-Pladevall, R., & Evnitskaya, N., (2011). Rethink, Rewrite, Remake or Learning to Teach Science Through English. In Escobar Urmeneta, C., Evnitskaya, N., Moore, E., & Patiño, A., (eds.), *AICLE - CLIL - EMILE. Educació plurilingüe: Experiències, research & polítiques*, pp.167-177. https://ddd.uab.cat/pub/caplli/2011/268096/aicliemi_a2011p167.pdf

²⁴ Extret de: Valdés, L., & Espinet, M. (2013). Ensenyar ciències i anglès a través de la docència compartida. *Ciències*, 25, 26-34. <https://doi.org/10.5565/rev/ciencies.91>

2.4.1.4. Experiències CLIL²⁵

Per exemple el Taller Science, desenvolupat a una escola de primària pública a Sant Cugat del Vallès. Aquesta escola presenta un alumnat de perfil socioeconòmic variat que prové de diverses parts de la ciutat, i forma part de la xarxa d'escoles del programa Agenda 21 Escolar municipal. A més, va sol·licitar el projecte PELE (Pla Experimental de Llengües Estrangeres) d'avançament de la llengua anglesa a i4.

Així doncs, el centre va impulsar el Taller Science, format per tallers d'unes 5 sessions de durada que es repartien durant una setmana. Les mestres, tant l'especialista d'anglès com la mestra de ciències, treballen col·laborativament per planificar i impartir el taller. A més, programen els objectius de cada taller en tres blocs: els objectius propis de l'àrea de coneixement del medi, els objectius propis de l'àrea de llengua estrangera i els objectius AICLE o integradors d'ambdues.

Durant la realització del taller la mestra de ciències es comunica en català, mentre que l'especialista d'anglès ho fa en anglès.

Aquest projecte ha estat valorat i analitzat per les mateixes mestres i per un equip del qual formen part, compost per especialistes, professorat AICLE i investigadors de la llengua anglesa i la didàctica de les ciències, en el marc del projecte de recerca DALEAPECS (Academic Discourse in a Foreign Language: Learning and Assessment of Science Content in The Multilingual CLIL Classroom).

Els resultats d'aquest taller indiquen que els torns de paraula entre els alumnes i les mestres han variat significativament entre l'any 2010, on predominava la interacció amb la mestra que parla català, respecte a l'any 2011 on s'igualen les interaccions amb ambdues llengües:

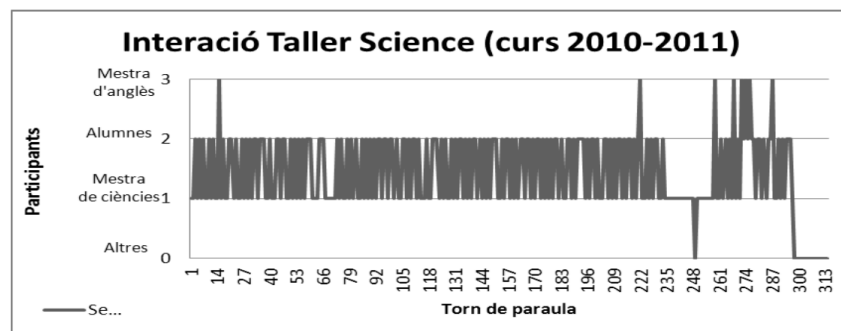

Figura. 3. Tornos de paraula al Taller curs 2010-2011. (Valdés, L., & Espinet, M., 2013).

²⁵ Extret de: Valdés, L., & Espinet, M. (2013). Ensenyar ciències i anglès a través de la docència compartida. *Ciències*, 25, 26-34. <https://doi.org/10.5565/rev/ciencias.91>

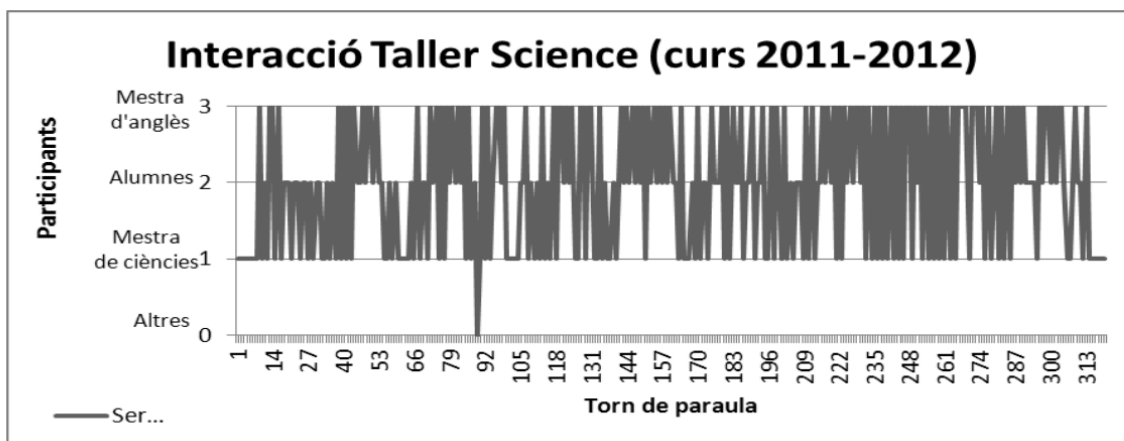

Figura. 4. Torns de paraula al Taller curs 2011-2012. (Valdés, L., & Espinet, M., 2013).

2.4.2. Aprenentatge Basat en Projectes (ABP) en l'aprenentatge de FL

2.4.2.1. Definició i fonaments

A partir de la cerca en diversos llibres, article o publicacions, podem concloure que L'Aprenentatge Basat en Projectes és un enfocament innovador i cooperatiu en què l'objectiu és la creació d'un producte final que doni resposta a una problemàtica real, amb la possibilitat que aquests projectes transcendeixin l'aula i col·laborin amb l'entorn (Ansarian, L., & Mei-Lin, T., 2018)²⁶.

En l'ABP es fomenta l'ús de les habilitats de resolució de problemes, el pensament crític i l'autonomia dels infants, convertint-los en protagonistes actius del seu propi aprenentatge. A més, potencia la motivació intrínseca de l'infant, generant un aprenentatge significatiu, profund i personalitzat. De fet, despertar aquesta motivació intrínseca de l'alumnat és un requisit indispensable de l'ABP, ja que promou la curiositat i les ganes d'aprendre. En conseqüència, els alumnes tenen una implicació major que es tradueix en una millora dels resultats i de la qualitat de l'aprenentatge.

Aquesta metodologia atorga a l'alumne el paper de liderar el seu aprenentatge, de manera que els infants són els encarregats d'estudiar la realitat i proporcionar estratègies per resoldre la situació-problema plantejada. Així doncs, l'ABP genera un espai on la comunicació i la competència lingüística són fonamentals per avançar. Per aquest motiu, combinar l'ABP amb el CLIL per al tractament de la llengua anglesa esdevé una estratègia complementària, ja que ambdues

²⁶ Extret de: Ansarian, L., & Mei-Lin, T., (2018). Problem-based Language Learning and Teaching: An Innovative Approach to Learn a New Language. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-981-13-0941-0>

metodologies es reforcen mútuament per abastir tots els aspectes de la llengua i millorar la competència en llengua anglesa dels infants.

Tanmateix, perquè l'ABP funcioni idòniament, cal seguir un procés ben estructurat i pensat per assegurar l'aprenentatge de qualitat (Larmer, J., & Mergendoller, J. R., 2012)²⁷:

En primer lloc, cal **identificar un problema o una situació** a partir de la qual dissenyar el nostre projecte. Aquest pas l'acostuma a fer l'alumnat amb ajuda del mestre. En segon lloc, un cop triada la situació-problema, s'inicia la **fase d'indagació o cerca d'informació**, per la qual els infants adquireixen coneixements bàsics per desenvolupar el projecte i els connecten amb els seus coneixements previs. En tercer lloc, s'han d'**establir els objectius** per estructurar el projecte i dissenyar un pla d'acció. A continuació, es **desenvolupa el pla d'acció**, que pot tenir una durada variable segons el projecte. En quart lloc, es fa l'**avaluació del procés i dels resultats**, on es valora què ha funcionat i què cal millorar. Si cal, un cop feta l'avaluació, es poden fer els ajustos necessaris al projecte i tornar-lo a avaluar. Aquest procés es pot repetir tants cops com es cregui necessari per arribar a un resultat satisfactori. Finalment, es fa l'**exposició i la divulgació** del projecte i els resultats davant d'un públic real o incús en col·laboració amb l'entorn.

Segons John Larmer i John R. Mergendoller, (2012) hi ha vuit elements claus que cal tenir en compte perquè un projecte sigui de qualitat:

- **El contingut significatiu**, que permet aprofundir en el contingut i contextualitzar-lo de manera real i propera als infants.
- **La necessitat per saber**, ja que un projecte ha de tenir una finalitat i una motivació per aprendre que incentivi els alumnes i els faci entendre la necessitat d'adquirir els coneixements que es treballen.
- **La pregunta d'investigació**, que ha de ser prou provocativa i complexa per encoratjar els infants a explorar i aprofundir en el tema tractat.
- **La veu i el vot dels alumnes**, ja que com més veu i vot se'ls doni, com més participin i més decisions prenguin durant el transcurs del projecte, més enriquidor serà l'aprenentatge.
- **Les competències del segle XXI**, que inclouen el treball en equip, el pensament crític, la comunicació efectiva o l'ús de les TIC, entre d'altres.
- **La investigació**, que comprèn tot el treball d'indagació, cerca i disseny del projecte per resoldre una problemàtica real.

²⁷ Extret de: Larmer, J., & Mergendoller, J. R., (2012). 8 Essentials for Project-Based Learning. Originally published as Larmer, J., Mergendoller, J. R., (2010). 7 Essentials for Project-Based Learning in Educational Leadership, 68 (1). ASCD.

- **L'avaluació, la crítica i la revisió del projecte**, que, com s'ha esmentat, determina què ha funcionat i què cal millorar i permet fer els ajustos necessaris.
- **L'exposició o presentació** del producte final davant un públic real.

Així, doncs, els docents que imparteixen la metodologia ABP han de tenir en compte aquests elements per garantir un aprenentatge significatiu i de qualitat. Sovint, es malinterpreta l'Aprenentatge Basat per Projectes i es confon amb "treballs". Per exemple, hi ha una gran diferència entre fer un treball en forma de pòster sobre el canvi climàtic i realitzar un projecte on s'estudien les mesures actuals de l'escola, s'analitza la situació, es proposen noves solucions, s'implementen, s'avaluen els resultats i s'extreuen conclusions.

2.4.2.2. Impacte de l'ABP en la competència lingüística

L'Aprenentatge Basat en Projectes utilitza la llengua com a eina comunicativa, de manera que, quan apliquem l'ABP en l'aprenentatge d'una llengua estrangera es potencia l'aprenentatge mitjançant l'ús actiu de la llengua. Així doncs, la concepció del llenguatge en aquest enfocament és molt similar a la del CLIL, però en aquest cas inclou situacions més espontànies i quotidianes, alhora que fomenta la motivació i l'autonomia dels infants.

L'ABP contempla activitats basades en la resolució de situacions-problema en què els infants necessiten comunicar-se fent un ús adequat de la llengua per assegurar l'èxit de la pràctica. Així doncs, aplicar aquesta metodologia en l'àrea de llengua anglesa fomenta el desenvolupament de les quatre competències lingüístiques bàsiques: l'expressió oral (*speaking*), l'expressió escrita (*writing*), la comprensió lectora (*reading*) i la comprensió oral (*listening*). A més, també millora el domini de les estructures gramaticals, amplia el vocabulari més enllà del lèxic temàtic treballat en l'assignatura CLIL i millora la precisió i les habilitats formals de la llengua escrita.²⁸

Finalment, l'ABP fomenta el desenvolupament de les competències transversals com: la competència ciutadana; l'emprenedora; la personal, social i d'aprendre a aprendre; el raonament crític; i la competència digital, entre d'altres.

2.4.2.3. Rol del docent

En el procés de desenvolupament de l'ABP, el docent deixa enrere el paper tradicional de "transmissor del coneixement" i esdevé un facilitador de l'aprenentatge. És a dir, tant el tutor o el

²⁸ Extret de: Ansarian, L., & Mei-Lin, T., (2018). Problem-based Language Learning and Teaching: An Innovative Approach to Learn a New Language. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-981-13-0941-0>

mestre que aplica aquesta metodologia, com els alumnes comparteixen la responsabilitat de l'aprenentatge, tot i que cadascú amb un rol diferenciat.

En aquest cas, el docent adopta un paper d'acompanyant en què ha de fomentar l'ús d'habilitats com el pensament crític o la indagació. Per fer-ho, necessita formular preguntes estimulants, que reptin l'alumnat i els despertin la seva curiositat per iniciar els projectes. Aquestes preguntes han de ser obertes, significatives i han d'estar connectades amb els interessos dels infants.

A més, el mestre ha de proporcionar les eines i els recursos necessaris perquè els alumnes puguin treballar en els seus projectes de manera progressivament autònoma. Tot i això, la imatge del mestre com a acompanyant actiu es pot malinterpretar. Per aquest motiu, és fonamental que el docent mantingui la seva figura d'autoritat i el lideratge pedagògic, sense oblidar una relació propera i respectuosa amb els infants per assegurar un clima òptim d'aprenentatge dins l'aula.

En definitiva, el docent és una peça clau en el procés d'avaluació. L'avaluació és fonamental en totes les pràctiques educatives, i en l'ABP encara més, ja que permet mesurar el grau d'assoliment dels continguts i l'èxit del projecte. També facilita la detecció de mancances o dificultats, fent possible la reorientació del projecte quan sigui necessari. Tanmateix, l'avaluació en l'ABP no es limita a la valoració del docent, sinó que també inclou l'autoavaluació i la coavaluació per part dels alumnes, fomentant així la reflexió sobre el propi aprenentatge i el treball en grup.

2.5. Programa E-twinning

2.5.1. En què consisteix?²⁹

El projecte eTwinning és una comunitat de centres educatius d'Europa que va néixer el 2005 com una iniciativa del Programa eLearning de la Comissió Europea. A més, des del 2014 forma part d'Erasmus+, el programa de la Unió Europea dedicat a l'educació, la formació, la joventut i l'esport.

E-Twinning esdevé un espai en línia segur que permet a mestres i alumnes d'arreu d'Europa col·laborar en projectes comuns de llarga, mitjana o curta durada; intercanviar pràctiques educatives; i desenvolupar habilitats docents mitjançant el debat i la comunicació amb altres docents i centres. Aquesta plataforma funciona com a punt de trobada i xarxa de treball compartida, disponible en vint-i-cinc idiomes, que ofereix eines en línia perquè els mestres puguin trobar socis, iniciar

²⁹ Extret de: European School Education Platform (Ed.) (s.d.). eTwinning. About eTwinning. <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/about> i Generalitat de Catalunya. (17 de febrer de 2022). eTwinning. XTEC - Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya. <https://xtec.gencat.cat/ca/projectes/plurilinguisme/programes/internacionals/etwinning/quees/>

projectes, compartir idees i intercanviar experiències educatives, fomentant així el sentiment de pertinença a la comunitat educativa europea i enriquint la tasca docent.

Aquesta plataforma es basa, principalment, en l'ús de les Tecnologies per a l'Aprenentatge i el Coneixement (TAC) i dona suport als centres oferint-los les eines i els serveis necessaris per facilitar la seva associació i participació. No obstant això, també disposa del Portal de Servei Nacional de Suport eTwinning, un recurs que proporciona informació, assessorament i formació als docents que participen en els projectes. Per fer-ho possible, aquest servei compta amb una xarxa d'ambaixadors eTwinning i docents experimentats que difonen el programa i poden assessorar altres docents que s'inicien en aquests projectes, tant en temes de caràcter tècnic com pedagògic.

Aquest programa té un impacte molt positiu en les escoles que hi participen, ja que amplia horitzons, fomenta la internacionalització de l'aprenentatge i impulsa la implementació de noves metodologies pedagògiques. A més, els projectes compartits resulten especialment motivadors per als infants, ja que proporcionen una aplicació pràctica de l'aprenentatge i els dona raons reals per millorar la seva competència en llengua anglesa, en aquest cas.

2.5.2. Experiències i projectes eTwinning amb l'anglès com a llengua vehicular³⁰

Per contextualitzar la tasca d'eTwinning, es presenten a continuació una sèrie de projectes que exemplifiquen el paper d'aquesta plataforma per al desenvolupament de projectes en col·laboració amb altres centres mantenint l'anglès com a llengua vehicular comuna.

- **“Let's go to the movies”** és un projecte que s'ha desenvolupat a cicle inicial amb la llengua anglesa com a llengua vehicular, tot i que han intervingut de manera interdisciplinària l'àrea de llengua i literatura castellana i el francès; i han participat escoles del Regne Unit, Espanya, França, Itàlia, Suècia, Grècia, Portugal i Turquia. Com es pot observar, doncs, l'única connexió lingüística entre totes aquestes escoles és l'anglès i, per tant, els infants tenien una motivació i una raó afegida per practicar: entendre's.
- **“Creators of Worlds, the library in the school”**, es va iniciar a finals del curs 2014-15 i va continuar durant el curs 2015-16, implicant alumnes de totes les edats. Hi van participar fins a deu escoles diferents pertanyents a països com: Regne Unit, Polònia, Turquia, Grècia,

³⁰ Extret de: European School Education Platform (Ed.) (s.d.). eTwinning. Projects. <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects>

Lituània, Bulgària i Espanya. Aquest projecte es va crear, principalment, amb la finalitat de fomentar les biblioteques escolars.

- **“¡Hola, CzeŚĆ! Pen Pals”** és una iniciativa en què infants d’entre 10 i 12 anys d’Espanya i Polònia intercanvien cartes sobre temes ben diversos, postals i felicitacions. Aquest tipus de projecte també motiva molt els infants, ja que coneixen un nen o nena igual que ells d’un altre país i, fins i tot, poden esdevenir amics.
- **“Connecting Cultures: A Czech-Spanish Classroom Exchange”** és un projecte per cicle mitjà que connecta infants de la República Txeca amb infants d’Espanya a través de l’intercanvi de cartes, imatges, anècdotes, etc.

Com es pot observar, es poden realitzar projectes per a tots els nivells educatius, només cal adaptar les propostes i el nivell del llenguatge requerit per fer-los accessibles per als infants.

2.6. SMILE Programme³¹

El Programa SMILE (Student Mobility & Language Learning) és una iniciativa impulsada per la Universitat Rovira i Virgili, juntament amb el Departament d’Educació de Tarragona, dirigida a estudiants internacionals que arriben a la URV o per aquells que inicien períodes de pràctiques dins del programa Erasmus+. L’objectiu principal d’aquest programa és fomentar l’aprenentatge de llengües estrangeres, com ara l’anglès, el francès o l’alemany, integrant també la cultura d’origen dels participants. Tanmateix, en el marc d’aquest projecte es treballa principalment des de la llengua anglesa acollint estudiants Erasmus+ que acreditin un nivell avançat (C1) o que siguin nadius amb l’anglès com a llengua materna.

A més, es tracta d’un programa que beneficia tant al participant com a l’entitat que el rep. Per una banda, proporciona formació pràctica especialment pensada per als qui volen especialitzar-se en l’ensenyament de l’anglès com a llengua estrangera (TEFL). A més, tots aquells que exerceixen com a auxiliars de llengua obtenen crèdits ECTS en completar 40 hores de pràctiques. Per altra banda, és un recurs molt enriquidor per a les escoles que hi participen, ja que ofereix als estudiants un espai d’exposició real a la llengua anglesa i els permet viure noves experiències multiculturals.

Des de l’organització del programa, es faciliten dues modalitats: la modalitat presencial i la modalitat en línia. La primera es basa en sessions presencials a les escoles de Tarragona, Reus o altres

³¹ Extret de: Universitat Rovira i Virgili (s.d.). Departament d’estudis anglesos i alemanys. Mobilitat. Programa SMILE. <https://www.deaa.urv.cat/ca/mobilitat/smile/>
Universitat Rovira i Virgili & Departament d’Educació. (s.d.). Student Mobility & Language Learning. <https://smileprogramme.wixsite.com/smileprogramme/about-1>
i Unió Europea (n.d.). Smile Project. About. Recuperat el 24 de febrer de 2025 de <https://smile-project.eu/about/>

poblacions properes, mentre que la segona, anomenada SMILE 2.0, està pensada per a centres educatius en zones més allunyades, amb poca connexió de transport públic. En el nostre cas, l'escola s'adhereix a la modalitat presencial, amb estades d'una durada d'entre un i dos trimestres.

Amb l'aplicació d'aquest programa es busca ajudar els infants a millorar la seva competència oral en llengua anglesa, així com incentivar la seva autoestima i confiança, proporcionant-los un espai segur on desenvolupar de manera progressiva la seva fluïdesa en parla anglesa.

Algunes de les escoles de primària que participen en aquest programa a la ciutat de Reus són: l'escola Rubió i Ors, l'escola Joan Rebull i l'escola Prat de la Riba.

3. MARC NORMATIU

3.1. Àmbit europeu

Dins del marc normatiu europeu trobem l'*European Framework for CLIL Teacher Education* (Marsh, D. et al., 2011)³², que proporciona els principis per al desenvolupament curricular des d'una perspectiva CLIL. Aquest document es presenta com un model conceptual flexible, i no com una plantilla tancada, ja que els programes CLIL als estats membres del Consell Europeu poden variar significativament d'un país a l'altre en termes d'organització, context, contingut, intensitat o, fins i tot, de la llengua estrangera tractada. Així doncs, l'*European Framework for CLIL Teacher Education* se centra, principalment, en les macrocompetències universals dels educadors CLIL.

D'aquest document es destaca, especialment, el punt 3, referit al **desenvolupament del currículum**, pel qual exposa que es poden distingir cinc funcions diferents pel que fa al disseny curricular:

La primera estableix el **currículum com a guia educativa** que defineix el programa educatiu i enumerant els continguts que els alumnes han d'haver assolit en un temps determinat. La segona funció veu el **currículum com una font d'innovació**, que permet la renovació dels continguts existents, els objectius d'aprenentatge o les metodologies. Seguidament, la tercera funció estableix el **currículum com una eina de planificació i de suport** per guiar els mestres en el disseny de situacions d'ensenyament-aprenentatge. A més, lligada amb la tercera funció, la quarta estableix que el **currículum** ha de servir **com un instrument d'avaluació del procés d'EA**. Finalment, ha de servir **per regular, estandarditzar i comparar** els processos d'EA en tots els seus nivells.

³² Extret de: Marsh, D., Mehisto, P., Wolff, D., & Frigols-Martín, M. J. (2011). The European Framework for CLIL Teacher Education. European Centre for Modern Languages, Council of Europe. <https://www.ecml.at/Portals/1/documents/ECML-resources/CLIL-EN.pdf?ver=2018-03-21-153925-563>

En definitiva, proporciona als docents un model adaptable que els permet contextualitzar el disseny curricular en funció de les seves necessitats i les dels seus alumnes. Així mateix, ofereix una visió més detallada sobre com implementar el CLIL i com avaluar-lo.

D'aquesta manera, el centres i els docents poden integrar-lo en el seu context educatiu i en el projecte lingüístic de l'escola, assegurant una aplicació coherent i significativa de la metodologia.

3.2. Àmbit estatal

De l'àmbit estatal es destaca la **Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació**. A continuació s'esmenten els articles i els apartats concrets:

- **Article 4. L'ensenyament bàsic. Apartat 4.** On s'esmenta el doble objectiu de l'ensenyament bàsic: la formació professional i la socialització. A més, determina que s'ha de procurar a l'alumnat els coneixements i les competències indispensables per al seu desenvolupament personal, per resoldre situacions i problemes dels diferents àmbits de la vida.
- **Article 6. El currículum.**
 - **Apartat 1:** defineix el currículum com el conjunt d'objectius, competències, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació de cadascun dels ensenyaments.
 - **Apartat 2:** declara que el currículum ha d'anar orientat a facilitar el desenvolupament educatiu de l'alumnat.
 - **Apartat 5:** pel qual s'exposa que correspon a les administracions educatives establir el currículum dels diferents ensenyaments i determinar el percentatge dels horaris escolars per garantir el desenvolupament integrat de totes les competències de l'etapa i la incorporació dels continguts de caràcter transversal a totes les àrees, matèries i àmbits.
 - **Apartat 6:** pel qual les administracions educatives han de revisar periòdicament els currículums per adequar-los als avenços del coneixement, als canvis i a les noves exigències del seu entorn, de la societat espanyola i del context europeu i internacional.
- **Article 14. Ordenació i principis pedagògics**
 - **Apartat 5:** pel qual s'exposa que correspon a les administracions educatives fomentar una primera aproximació a la llengua estrangera en els aprenentatges del segon cicle de l'educació infantil.

- **Apartat 6:** explica que els mètodes de treball a segon cicle d'educació infantil s'han de basar en les experiències d'aprenentatge emocionalment positives, les activitats i el joc. A més, destaca la importància que es desenvolupin en un ambient d'afecte i confiança, per potenciar la seva autoestima.
- **Article 16. Principis generals. Apartat 3.** Que estableix com a principi la integració de les experiències i els aprenentatges dels infants amb una perspectiva global i que s'adaptin als seus ritmes de treball.
- **Article 17. Objectius de l'educació primària.** Se'n destaquen:
 - **Apartat b)** Desenvolupar hàbits de treball individual i grupal, d'esforç i de responsabilitat en l'estudi; fomentant la confiança en si mateix, el sentit crític, la iniciativa personal, la curiositat, l'interès, la creativitat en l'aprenentatge, i l'esperit emprenedor.
 - **Apartat f)** Adquirir almenys en una llengua estrangera la competència comunicativa bàsica que els permeti expressar i comprendre missatges senzills i desenvolupar-se en situacions quotidianes.
 - **Apartat i)** Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i iniciar-se en la seva utilització, per a l'aprenentatge, i desenvolupar un esperit crític davant el seu funcionament i els missatges que reben i elaboren.
- **Article 19. Principis pedagògics.**
 - **Apartat 2:** exposa que la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, la competència digital i el foment de la creativitat, de l'esperit científic i de l'emprenedoria s'han de treballar en totes les àrees.
 - **Apartat 4:** determina que s'ha de dedicar un temps de l'horari lectiu a la realització de projectes significatius per a l'alumnat i a la resolució col·laborativa de problemes, de manera que es reforci l'autoestima, l'autonomia, la reflexió i la responsabilitat.
 - **Apartat 6:** estableix que les llengües oficials s'han d'utilitzar només com a suport en el procés d'aprenentatge de la llengua estrangera.
- **Article 20. Avaluació durant l'etapa. Apartat 1.** Pel qual l'avaluació dels alumnes ha de ser contínua i global i ha de tenir en compte el seu progrés en el conjunt dels processos d'aprenentatge.

3.3. Àmbit autonòmic

En primer lloc, es destaca la **Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació**. Aquesta llei aposta pel foment del plurilingüisme a les escoles i estableix que els centres educatius poden determinar, d'acord amb el seu projecte lingüístic, els criteris per impartir continguts curriculars o altres activitats educatives en alguna de les llengües estrangeres curriculars. En aquest cas, en línia amb aquest projecte, l'anglès.

Dins d'aquesta normativa en destaquen els següents articles:

Títol II del règim lingüístic del sistema educatiu de Catalunya. Article 9. Règim lingüístic. Pel qual s'esmenta, al punt dos, que correspon al govern determinar el currículum de l'ensenyament de les llengües, que conté els objectius, els continguts, els criteris d'avaluació i la regulació del marc horari. Per aquest motiu, el projecte també va vinculat al **Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica**.

Títol II del règim lingüístic del sistema educatiu de Catalunya. Article 12. Llengües estrangeres. Pel qual determina que en els currículums aprovats s'ha d'incloure l'ensenyament de, com a mínim, una llengua estrangera amb l'objectiu que els alumnes adquireixin les competències d'escoltar, llegir, conversar, parlar i escriure, d'acord amb el **Marc europeu comú de referència per a l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació de les llengües**. A més, exposa que el projecte lingüístic pot determinar els criteris per a impartir continguts curriculars en alguna de les llengües estrangeres. Així doncs, a la nostra escola es contempla la impartició de continguts de l'àrea de coneixement del medi natural, social i cultural en anglès.

Capítol III. Ensenyaments de règim social. Secció primera. Ensenyament d'idiomes. Article 64. Ensenyament d'idiomes. Pel qual es determina que l'ensenyament de llengües té l'objectiu de dotar els infants de la capacitat d'utilitzar la llengua com a mitjà comunicatiu en situacions educatives, però també en situacions externes a les etapes escolars.

Títol VIII. Del professorat i altres professionals del centre. Capítol II. Formació del professorat. Article 109. Formació inicial. Aquest article exposa que els docents han d'haver adquirit, no només el domini equilibrat dels continguts de les diferents disciplines i els aspectes psicopedagògics, sinó també prou coneixement d'una llengua estrangera, juntament amb el domini de les TIC i el coneixement de les institucions i la cultura catalana. A més a més, el **Capítol III. Ordenació de la funció pública docent. Article 113. Professorat especialista**, determina que per impartir ensenyaments d'idiomes es pot comptar amb un mestre especialista, que pot ser o no membre de la

Unió Europea, per aquest motiu a l'escola comptem amb especialistes d'anglès i amb auxiliars de conversa Erasmus+ que participen del programa SMILE.

En segon lloc, es destaquen el **Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica**, i el **DECRET 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil**, que es relacionen de manera detallada a l'apartat 4: "Integració en el currículum". (consultar pàg. 30) Aquests documents estableixen l'ordenació dels ensenyaments, així com els objectius de l'etapa, les competències clau i les competències específiques de cada àrea del coneixement. A més, per una banda, trobem els principis pedagògics i els vectors clau per a l'acció educativa. I per l'altra, es determinen tots aquells coneixements i aptituds que els infants han d'haver assolit en finalitzar cadascuna de les etapes.

En tercer lloc, cal esmentar l'**Ofensiva de país a favor de l'èxit escolar 2012-2018** que destaca com un dels seus objectius estratègics la millora de la competència en llengües estrangeres de l'alumnat a partir d'un model d'ensenyament plurilingüe en què s'incrementi el temps d'exposició de l'alumnat a la llengua estrangera. D'aquesta manera, d'acord amb el Marc europeu de referència per a les llengües, es pretén que els alumnes assoleixin, almenys, el nivell B1 en la primera llengua estrangera en finalitzar la primària.

D'aquest document es destaquen diferents actuacions organitzades en eixos:

Eix 5. Plurilingüisme: accions escolars de dinamització lingüística i comunicativa en els àmbits acadèmics i d'interculturalitat per incrementar el domini de les llengües a Catalunya

En aquest eix s'estableix el desplegament del Projecte Lingüístic Plurilingüe dels centres, pel qual es determina l'increment de les experiències comunicatives en diverses llengües en l'entorn escolar per potenciar-ne l'aprenentatge, juntament amb l'ampliació d'escenaris d'aprenentatge i de recursos i metodologies específiques per a l'ensenyament de la llengua estrangera.

A banda, també inclou l'organització escolar i la promoció de línies d'actuació i projectes específics. Per la primera, preveu la planificació d'accions i l'avaluació dels resultats de les activitats o propostes que treballen les llengües de manera transversal per millorar els resultats lingüístics i la competència comunicativa dels infants. A més, proposa la difusió, la formació i l'assessorament per a la implantació d'iniciatives internacionalitzadores per al desenvolupament de la dimensió europea dels centres. D'aquesta manera, el Programa SMILE i el projecte eTwinning que desenvolupa el nostre centre suposen una eina de gran valor per assolir aquesta última fita.

Pel que fa a la promoció de línies d'actuació i projectes específics, el document estableix els marcs de referència per a l'aplicació del plurilingüisme, la coordinació amb diferents institucions, xarxes i entitats, i la identificació de models i pràctiques de referència per a la transferència, la formació i la innovació. Finalment, determina els criteris d'assoliment del nivell lingüístic i comunicatiu per a les diferents etapes seguint el marc del model plurilingüe de Catalunya.

Eix 9. Relacions de la comunitat educativa i l'entorn: respostes integrals adequades al context educatiu.

D'aquest eix se'n destaca l'apartat de "Coordinació entre centres" en el que es proposa establir una bona relació entre les etapes per garantir la transferència d'informació i facilitar, així, la transició dels alumnes proporcionant-los atenció personalitzada, especialment per a aquells infants amb dificultats en competència lingüística (tant en L1 com en FL).

En tercer lloc, es destaca la **RESOLUCIÓ ENS/1363/2017, de 7 de juny, per la qual es crea el programa d'innovació pedagògica "Generació Plurilingüe (GEP): aprendre llengües estrangeres a través de les matèries"**.

Amb aquesta resolució, el Departament d'Ensenyament impulsa un programa anomenat "Generació Plurilingüe" (GEP) per fomentar l'aprenentatge de la llengua estrangera aplicant la metodologia de l'Aprenentatge Integrat de Continguts i Llengua Estrangera (AICLE o CLIL), juntament amb el desenvolupament de projectes interdisciplinars (ABP) en llengua estrangera amb l'objectiu d'ampliar l'exposició de l'alumnat a la llengua.

L'experiència prèvia i els resultats obtinguts amb l'aplicació d'aquest programa aconsellen reforçar aquesta línia d'actuació a les escoles d'educació primària per millorar la competència comunicativa plurilingüe de l'alumnat. És per això que s'ha pres en consideració per a la creació del *Fluency Development Program* i seguir ampliant la seva aplicació amb altres programes ja esmentats, per aconseguir millorar la competència lingüística en llengua estrangera dels nostres alumnes.

A més, aquest document introdueix l'opció del *co-teaching* o la col·laboració docent entre especialista d'anglès i especialista de la matèria per aconseguir un aprenentatge significatiu i de qualitat que, com s'ha plasmat al marc teòric, suposa una eina fonamental per garantir una educació de qualitat quan s'aplica la metodologia CLIL.

Finalment, la resolució estipula que per al desenvolupament del programa GEP, el centre ha de construir un grup impulsor que s'encarregui de gestionar-lo i d'integrar-lo a l'escola tot compartint els objectius i les actuacions tant amb el claustre com amb la resta de la comunitat educativa. Per

aquest motiu, a l'escola La Rosa de Reus comptem amb la comissió internacionalitzadora i Fluency Development Program, formada per personal docent amb l'objectiu d'internacionalitzar l'aprenentatge. Aquesta comissió, a banda de ser l'encarregada de coordinar la metodologia CLIL i ABP, també s'encarrega de la proposta i la participació en projectes educatius internacionals, l'organització d'activitats multiculturals, foment de les llengües estrangeres i donen suport a l'alumnat, les famílies o els professionals nous.

4. DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

Com s'ha esmentat en la introducció d'aquest treball, el *Fluency Development Program* és un programa per a potenciar la competència lingüística en llengua anglesa de l'alumnat de primària. Així doncs, inclou diverses metodologies i programes perquè, de manera conjunta, abastin totes les habilitats lingüístiques bàsiques de la llengua: listening, speaking, reading and writing.

Per aconseguir-ho, s'ha dissenyat aquest programa a quatre anys vista i s'han definit objectius, estratègies, accions, responsables, indicadors i recursos per a cadascun dels àmbits implicats: pedagògic, metodològic, de gestió i de comunitat educativa.

A més, per mantenir la coherència amb la normativa vigent, el programa queda integrat en el marc curricular com s'exposa en el següent apartat.

4.1. Integració en el currículum

Un cop revisat el marc normatiu a partir del qual es construeix aquest projecte, és important considerar la seva integració en el currículum. En aquest cas cal tenir en compte tant el **Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica**, com el **Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil**, ja que el projecte Fluency Development Program es duu a terme al segon cicle d'educació infantil i a primària, tot i que amb algunes diferències a cada etapa, que s'esmentaran més endavant.

4.1.1. Currículum d'educació infantil

En primer lloc, l'educació infantil és la primera etapa educativa i es fonamenta en el **Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil**, en el qual es proposa un enfocament global que s'adapti a la realitat de cada infant i de cada context educatiu. Disposar d'aquest currículum fa possible garantir una autonomia pedagògica i flexible que mantingui la **coherència amb el context, l'entorn** i, en el cas de la nostra escola, a connectar-lo amb l'etapa posterior: l'educació primària.

En el cas d'educació infantil, el currículum se centra, principalment, en el fet que els infants desenvolupin competències per créixer amb seguretat i benestar emocional, establir relacions positives, **comprendre l'entorn**, adquirir autonomia personal de manera progressiva i **comunicar-se amb diversos llenguatges**.

En relació amb aquest últim aspecte, **l'adquisició del llenguatge** i el desenvolupament de la **competència comunicativa i lingüística** serà el que permetrà que els nens i nenes manifestin fets i vivències, expressin allò que imaginem, comuniquin com se senten, etc. Per tant, és important centrar la pràctica educativa en el desenvolupament d'aquestes capacitats.

Tanmateix, segons el currículum, aquesta etapa es basa a promoure entorns i **contextos que potenciïn la curiositat** i el desig per aprendre dels infants. Per aquest motiu, el Fluency Development Program no només se centra en primària, sinó que ofereix **entorns significatius i quotidians** en els quals els nens i nenes puguin tenir **contacte amb la llengua estrangera** tot respectant el seu ritme d'aprenentatge a través d'un clima de benestar prioritzant el **joc i l'experimentació**.

A més, cal destacar **l'article 5 "Règim lingüístic"**, pel qual s'exposa l'objectiu lingüístic de l'etapa d'educació infantil: "desenvolupar la competència comunicativa i lingüística dels infants des d'una perspectiva plurilingüe i intercultural, tot contemplant la possibilitat d'implantar estratègies educatives d'immersió lingüística i de tractament integrat de la llengua i el contingut (CLIL)."

Pel que fa als elements del currículum detallats a **l'article 6**, se'n destaquen la primera i la segona de les **competències clau**: la competència en comunicació lingüística i la competència plurilingüe, que es detallen a **l'annex 1 "adaptació de les competències clau a l'educació infantil"**.

Per una banda, la **competència en comunicació lingüística** es refereix a l'ús de diferents llenguatges que permetin als infants ser capaços de comunicar-se i expressar-se, especialment fent ús de la llengua oral.

Per altra banda, la **competència plurilingüe** fa referència a la incorporació del contacte amb una llengua i cultura diferent de la familiar amb l'objectiu de fomentar el respecte per la diversitat lingüística i l'interès per descobrir noves llengües.

Per tant, amb la fita de cobrir ambdues competències, el Fluency Development Program introdueix la llengua estrangera a infantil des d'una perspectiva molt més orientada al desenvolupament de la **competència oral i la comprensió auditiva**.

A més de l'article 6, cal destacar **l'article 7 "desplegament del currículum"** en el qual apareixen els eixos de desenvolupament. El Fluency Development Program se centra principalment en **l'eix 2 "un**

infant que es comunica amb diferents llenguatges” i l'eix 4 “un infant que forma part de la diversitat del món”. Tot i que en tractar-se d'un programa tan significat i transversal, també ateny de manera indirecta a la resta d'eixos de desenvolupament, ja que els eixos que desplega el currículum ja estan dissenyats de manera que es troben relacionats entre si, potenciant un plantejament educatiu global i significatiu.

Cadascun dels eixos presenta diverses **competències específiques**. A continuació s'exposa un quadre resum de les competències específiques, els **critèris d'avaluació** i els **blocs de sabers** que se'n destaquen dels dos eixos esmentats.

Eix 2. Un infant que es comunica amb diferents llenguatges		
Competència específica	Critèris d'avaluació	Blocs de sabers
CE.1 Interpretar, comprendre i expressar missatges, emprant recursos i coneixements basats en la pròpia experiència, per avançar en la comunicació i la construcció de nous aprenentatges.	<ul style="list-style-type: none"> - Interpretar els missatges i les intencions comunicatives dels altres, identificant el sentit global de l'acte comunicatiu. - Fer un ús funcional de la llengua oral. 	<ul style="list-style-type: none"> - Intenció i elements de la interacció comunicativa. - Ús progressiu de la llengua oral (expressió, comprensió i diàleg). - Discriminació auditiva i adquisició progressiva de consciència fonològica.
CE.2 Expressar-se de manera entenedora, personal i creativa mitjançant diferents llenguatges, explorant-ne les possibilitats i gaudint-ne, per respondre a diferents contextos comunicatius.	<ul style="list-style-type: none"> - Gaudir i participar en propostes de literatura infantil. 	<ul style="list-style-type: none"> - Literatura infantil
Eix 4. Un infant que forma part de la diversitat del món		
Competència específica	Critèris d'avaluació	Blocs de sabers
CE.2 Apreciar progressivament l'entorn social i cultural proper i la seva diversitat, mostrant interès i respecte per conviure.	<ul style="list-style-type: none"> - Participar en situacions d'ús de diferents llengües, mostrant curiositat i respecte per la diversitat de perfils lingüístics. 	<ul style="list-style-type: none"> - Interacció social i cultural en l'entorn.

Figura. 5. Quadre resum de les competències específiques, els criteris d'avaluació i els blocs de sabers dels eixos 2 i 4. del Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil.

Finalment, a més dels aspectes més lingüístics i pedagògics del programa, és important destacar que l'escola tingui present a les **famílies** en l'activitat del centre. Per aquest motiu, en relació amb **l'article**

11 sobre família i escola, el programa inclou activitats i espais de trobada participatius amb les famílies. I per l'altra, que tots els **materials i espais** de l'escola són educatius, tal com estableix en **l'article 13** del decret d'educació infantil, tanmateix, el programa també ho aplica a primària. Així doncs, es contempla l'adaptació dels espais i els materials per afavorir l'aprenentatge dels infants i l'aplicació d'aquest programa.

Per acabar, el **capítol 4 "Avaluació"** s'inicia amb **l'article 14** en el qual s'exposa que l'avaluació a infantil ha de ser **contínua, global i formativa** basant-se, principalment, en **l'observació directa** de l'adult com a eina clau. Tanmateix, és important que s'adapti a l'estat evolutiu de cada infant. És per això que el Fluency Development Program preveu una aplicació més relaxada a infantil, sense perdre de vista la singularitat de cada infant, per tal d'establir una primera **aproximació oral a la llengua anglesa** per, posteriorment, introduir la totalitat d'accions del programa en l'etapa de primària.

4.1.2. Currículum d'educació primària

En segon lloc, en el **Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica** es menciona que tot i que el Govern determina el currículum, atorga als centres l'autonomia pedagògica, és a dir, permet que els centres adaptin aquest currículum a la metodologia amb la qual treballin, sempre que es compleixi amb els elements que aquest document inclou.

A més, qualifica el currículum com una eina orientada cap a **l'aprenentatge profund i funcional**, fent referència a l'aprenentatge **significatiu**, de manera que els infants puguin ser capaços d'aplicar tot allò que aprenen en contextos ben diferents al llarg del temps i de resoldre problemes en **situacions reals**. Així, doncs, l'Aprenentatge Basat en Projectes suposa una metodologia ideal per poder treballar els continguts des d'aquesta perspectiva interdisciplinària i significativa.

Pel que fa als principis pedagògics, es fonamenten sis vectors clau, dels quals se'n destaquen els següents en relació amb aquest projecte. Primerament, **els aprenentatges competencials** que tenen com a objectiu assolir aprenentatges profunds i funcionals. Seguidament, la **qualitat de l'educació de les llengües**, pel qual s'exposa que el currículum garanteix el domini de la llengua per entendre el món i compartir el coneixement. A continuació, amb l'aplicació de l'ABP es treballa el vector de la **ciutadania democràtica**, ja que suposa treballar aspectes com la consciència global i de l'entorn, el compromís, i l'afrontament a reptes. I, en últim lloc, el vector de **benestar emocional**, que no només es té present en l'aplicació d'aquest projecte, sinó que també en tota la pràctica educativa del centre.

A banda dels vectors, trobem els **principis pedagògics**, que són les línies d'actuació a través de les quals es concreta l'acció educativa en relació amb els vectors clau. De principis pedagògics, el

currículum en presenta 14, dels quals se'n destaquen els següents com a fonamentals per al desenvolupament del Fluency Development Program:

- **Personalització de l'aprenentatge**, incorporar mètodes com el CLIL o l'ABP, que inclouen estratègies com el treball cooperatiu, permet adaptar els aprenentatges als diferents ritmes de treball i als estils cognitius de l'alumnat.
- **Funcionalitat de l'aprenentatge**, que fa incís en la importància de generar aprenentatges valuosos, funcionals i autèntics que els alumnes puguin aplicar en situacions diverses i que perdurin al llarg del temps.
- **Integració dels aprenentatges**. Aquest principi estableix la necessitat de dedicar temps de l'horari lectiu a realitzar projectes transversals, globalitzadors i significatius en què es treballi la resolució de problemes, la reflexió, el treball en equip, etc.
- **Aprenentatge competencial**, és a dir, que en finalitzar l'etapa, l'alumnat ha d'haver assolit un bon domini de les competències i, per fer-ho possible des de totes les àrees, cal que dominin les competències lingüístiques bàsiques en les llengües del centre, l'esperit crític, l'alfabetització digital i la iniciativa emprenedora, entre d'altres.
- **Transversalitat de l'aprenentatge**, que com s'ha esmentat anteriorment, és un pilar fonamental en el desenvolupament d'aquest programa per assolir la competència lingüística en llengua estrangera i, per aquest motiu s'inclouen metodologies i programes que fomenten aquesta transversalitat.
- **Domini de les llengües**, que és un principi que estableix que la llengua se situa al centre del procés d'aprenentatge com a instrument d'accés a la informació. A més, contempla l'aprenentatge de les llengües des d'una perspectiva competencial, com s'ha esmentat anteriorment, a través d'enfocaments metodològics que integren l'aprenentatge de la llengua amb el contingut. En aquest cas, el CLIL o AICLE, per a la llengua estrangera.

L'article 4 del decret exposa els **objectius generals**, dels quals trobo important destacar l'adquisició de destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació i utilitzar-les amb pensament crític per ampliar els coneixements, i comprendre i expressar-se de manera adequada en una o més llengües estrangeres, en aquest cas, en anglès.

Seguidament, **l'article 5, titulat "Règim lingüístic"** exposa en el punt 2 que en acabar l'etapa de primària, tots els alumnes han d'haver assolit el **domini** del català i el castellà, com a llengües oficials, i **d'una llengua estrangera**. A més, menciona la possibilitat d'implementar estratègies d'immersió lingüística i **d'AICLE**. Així doncs, amb el Fluency Development Program també s'inclou, a banda del CLIL, la immersió lingüística amb els **auxiliars de conversa**. En relació amb aquest article, **l'article 13**,

titulat “Autonomia de centres” present al capítol 3, referent a la gestió pedagògica, es reitera que els alumnes han de poder **comprendre i emetre missatges orals**, principalment, **i també escrits** en algunes llengües estrangeres.

El Decret també exposa **vuit competències clau**, que són aquelles competències **transversals** i imprescindibles perquè l’alumnat progressi adequadament en el seu itinerari educatiu. En el marc d’aquest projecte, la competència clau que regeix el seu disseny és la **competència plurilingüe**, que implica utilitzar diferents llengües de manera apropiada i eficaç tant per a l’aprenentatge com per a la comunicació.

A més, **l’annex 2** exposa les diferents àrees del coneixement. Pel que fa a les **àrees** de l’educació primària, em centraré en la de **Llengua estrangera**, amb l’objectiu de preparar l’alumnat per participar en la societat plural, plurilingüe i pluricultural del s. XXI. Segons el decret, totes les llengües curriculars s’han de treballar des d’un tractament integrat per tal que l’alumnat sigui capaç de dur a terme les tasques de comunicació que li permetin expressar la seva comprensió de la realitat i relacionar-se amb els altres. Per tant, la qualitat de l’educació lingüística és clau per proporcionar als alumnes les eines i els recursos necessaris.

Per tal que així sigui, l’àrea de la Llengua anglesa es divideix en **competències específiques** comunes per a l’Aranès i Literatura a l’Aran, la Llengua Castellana i Literatura, la Llengua Catalana i Literatura i la Segona Llengua Estrangera. Així doncs, aquesta **presentació unitària de les àrees lingüístiques** en el currículum permet que s’estableixin sabers i competències, que són comunes en totes les llengües, de manera evolutiva i coherent al llarg de l’etapa per evitar que s’hagin de començar de nou en cadascuna d’elles. És a dir, es pretén que l’alumnat sigui capaç d’aplicar els aprenentatges i les habilitats adquirides d’una llengua a l’altra, incentivant la **transferència dels coneixements**. Tanmateix, la llengua i la comunicació esdevenen la base de la resta de les àrees del coneixement, per tant, el decret fa incís en la importància que la competència comunicativa es coordini i es comparteixi en totes elles.

Cada competència específica inclou els **criteris d’avaluació**, que permeten mesurar el grau d’assoliment de les competències específiques, i que estan graduats per cicles per abordar un enfocament competencial, evolutiu i coherent al llarg de l’etapa. Aquesta progressió parteix d’aspectes més propers i manipulatiu, lligat amb l’etapa d’educació infantil, i es va desenvolupant per adaptar-se al nivell maduratiu dels infants.

Finalment, les àrees lingüístiques inclouen els **sabers**, que concreten els aprenentatges que, com a docents, hem d'identificar en els alumnes. Els sabers, tal com succeeix amb els criteris d'avaluació, també es presenten de manera progressiva i graduada per cicles i s'agrupen en set blocs diferents.

A continuació es mostra un quadre resum de les competències específiques i un dels blocs de sabers.

Competències específiques	
CE 1.	Prendre consciència de la diversitat lingüística i cultural a partir del reconeixement de les llengües de l'alumnat i la realitat plurilingüe i pluricultural per afavorir la transferència lingüística, identificar i rebutjar estereotips i prejudicis lingüístics i culturals i Valorar aquesta diversitat com a font de riquesa cultural.
CE 2.	Comprendre i interpretar textos orals i multimodals, i identificar el sentit general i la informació més rellevant, valorant, de manera progressivament autònoma, aspectes formals i de contingut bàsics per construir coneixement, formar-se una opinió i eixamplar les possibilitats de gaudi i lleure.
CE 3.	Produir textos orals i multimodals amb coherència, claredat i registre adequats, atenent les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius, i participar en interaccions orals variades, amb autonomia, per expressar idees, sentiments, emocions i conceptes, construir coneixement i establir vincles personals.
CE 4.	Comprendre i interpretar textos escrits i multimodals, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació implícita i explícita, i realitzant, de manera progressivament autònoma, reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, per construir coneixement, i respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos.
CE 5.	Produir textos escrits i multimodals, amb adequació, coherència i cohesió, i aplicant estratègies elementals de planificació, redacció, revisió, correcció i edició, amb regulació dels iguals i autoregulació progressivament autònoma i atenent les convencions pròpies del gènere discursiu triat, per construir coneixement i donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes.
CE 6.	Cercar, seleccionar i contrastar informació procedent de diverses fonts, de forma planificada i de manera progressivament autònoma, avaluant la seva fiabilitat, reconeixent alguns riscos de manipulació i desinformació i adoptant un punt de vista personal i respectuós amb la propietat intel·lectual, per transformar aquesta informació en coneixement i comunicar-la de manera creativa.
CE 7.	Seleccionar i llegir de manera autònoma obres diverses com a font de plaer i coneixement, configurant un itinerari lector que s'enriqueixi progressivament pel que fa a diversitat, complexitat i qualitat de les obres, i compartir experiències de lectura, per construir la pròpia identitat lectora i gaudir de la dimensió social de la lectura.
CE 8.	Llegir, interpretar i analitzar, de manera progressivament autònoma, obres o fragments literaris adequats, establint relacions entre ells i identificant el gènere literari i les seves convencions fonamentals, per reconèixer la literatura com a manifestació artística i font de plaer, coneixement i inspiració per a la creació de textos d'intenció literària.
CE 9.	Reflexionar de forma guiada sobre el llenguatge i reconèixer i usar els repertoris lingüístics personals, a partir de processos de comprensió i producció de textos orals, escrits, utilitzant la terminologia elemental adequada, per iniciar-se en el desenvolupament de la consciència lingüística i millorar les destreses en la posada en pràctica d'aquests processos.

CE 10.	Utilitzar un llenguatge no discriminatori i desterrar els abusos de poder a través de la paraula, per afavorir un ús eficaç, ètic i democràtic del llenguatge, i posar al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, les pròpies pràctiques comunicatives.
---------------	--

Figura. 6. Quadre resum de les competències específiques del Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica.

Blocs de sabers			
1	Les llengües i els seus parlants	5	Alfabetització informacional
2	Comunicació oral	6	Educació literària
3	Comprensió lectora	7	Reflexió sobre la llengua
4	Expressió escrita		

Figura. 7. Quadre resum dels blocs de sabers del Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica.

Finalment, l'annex 7 del decret presenta el règim horari dels centres, pel qual s'exposa que 420 hores al curs van destinades a l'assignatura de llengua estrangera. Així i tot, contempla que els centres poden crear agrupacions d'àrees per donar resposta al seu projecte educatiu. En el marc d'aquest projecte, l'àrea del coneixement del medi natural, social i cultural, s'agrupa amb la llengua estrangera a través de la metodologia CLIL. A més, gràcies als projectes interdisciplinaris fruit de la metodologia ABP, l'anglès s'utilitza, també en la resta d'àrees, tot i que de manera menys generalitzada que a l'assignatura CLIL.

4.2. Objectius, estratègies, activitats, implicació de sectors, indicadors

Abans de concretar els objectius que guien aquest projecte, és necessari esmentar els objectius que es van establir al PEC en el marc del TFG I.

En primer lloc, els objectius generals proposats van ser:

- Proporcionar un model educatiu de qualitat, a través de metodologies globalitzades i innovadores, que atenguin les necessitats de l'alumnat, les seves famílies i l'entorn.
- Incentivar la participació activa de les famílies i de la comunitat educativa.

- Fomentar el desenvolupament integral de l'alumnat, potenciant les seves habilitats acadèmiques, emocionals, socials i físiques per afavorir el seu coneixement personal i formar ciutadans crítics, autònoms i competents.

En segon lloc, vam establir objectius específics dins dels àmbits pedagògic, comunitat educativa, gestió i ODS; a continuació s'exposen els relacionats amb aquest projecte:

Àmbit	Objectius establerts al PEC
Pedagògic	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar i no excloure el conjunt de llengües i mostrar interès per totes les cultures que acull el centre per assegurar la igualtat d'oportunitats. • Promoure l'anglès com a llengua estrangera des d'algunes àrees del coneixement. • Desenvolupar metodologies actives, globalitzades i innovadores per assegurar l'adquisició de les competències bàsiques. • Crear expectatives positives de cadascun dels nostres alumnes per tal que es relacionin amb confiança i desenvolupin la seva autoestima. • Potenciar l'autonomia i el pensament crític.
De comunitat educativa	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar la participació en activitats educatives i culturals de l'entorn. • Impulsar la relació entre les famílies i el centre escolar
De gestió	<ul style="list-style-type: none"> • Promoure una gestió educativa integral que millori la qualitat de l'ensenyament i fomenti la col·laboració entre tots els agents de la comunitat escolar. • Utilitzar els espais del centre a favor de l'aprenentatge significatiu. • Garantir programes de formació continuada i específica per al personal docent del centre.
ODS	<ul style="list-style-type: none"> • Promoure una educació inclusiva, equitativa i de qualitat, així com la igualtat de gènere i l'equitat social (ODS).

Figura. 8. Quadre resum dels objectius del PEC que mantenen relació amb el Fluency Development Program.

Així doncs, per assolir aquests objectius, l'escola implementa una diversitat de projectes i estratègies. En el cas d'aquest TFG II, s'amplia el Fluency Development Program.

Perquè aquest projecte funcioni correctament, cal tenir clars uns objectius propis alineats amb els de l'escola. Per detallar de manera més precisa aquests objectius, cal determinar quines estratègies es duran a terme, les activitats que s'hi inclouran, els seus responsables i els recursos necessaris.

Tanmateix, plantejar-se objectius sense contemplar una avaluació seria ineficaç. Per aquest motiu, un factor clau a incloure són els indicadors i la temporització, per poder avaluar les estratègies dutes a terme i determinar en quin moment s'aplicaran, garantint així la cohesió i coherència del projecte al llarg dels quatre anys disponibles per assolir els objectius establerts en el PEC.

Per tant, a continuació s'exposen els objectius per al Fluency Development Program, que es divideixen en quatre àmbits: àmbit pedagògic, àmbit metodològic, àmbit de gestió i àmbit de la comunitat educativa.

Àmbit	Objectius
Pedagògic	Potenciar la coordinació dels docents del centre per a millorar la competència anglesa de tot l'alumnat en finalitzar l'educació primària, mitjançant un enfocament significatiu, contextualitzat, interdisciplinari i transversal, iniciat a l'educació infantil i desenvolupat al llarg de tota l'etapa de primària.
Metodològic	Implementar metodologies innovadores com el CLIL, l'ABP i l'aprenentatge cooperatiu com a estratègies clau per a l'adquisició de la llengua anglesa.
De gestió	<ul style="list-style-type: none"> • Optimitzar l'organització dels espais, materials i horaris per facilitar la implementació de metodologies innovadores i actives. • Potenciar la participació de l'escola en programes europeus com el programa SMILE i eTwinning.
De comunitat educativa	Potenciar la immersió lingüística en anglès a través de la col·laboració amb professionals nadius, l'establiment de vincles amb escoles europees i la creació d'espais d'ús de la llengua estrangera que incloguin tots els membres de la comunitat educativa.

Figura. 9. Quadre dels objectius del projecte organitzats segons l'àmbit d'aplicació.

4.2.1. Àmbit pedagògic

Àmbit pedagògic					
Objectiu: Potenciar la coordinació dels docents del centre per a millorar la competència anglesa de tot l'alumnat en finalitzar l'educació primària, mitjançant un enfocament significatiu, contextualitzat, interdisciplinari i transversal, iniciat a l'educació infantil i desenvolupat al llarg de tota l'etapa de primària.					
Estratègia 1.1. Creació d'una comissió d'Internacionalització i Fluency Development Program.					
Accions	Responsable	Recursos	Indicadors		Temporització
			de procés	de resultat	
1. Crear una comissió Internacionalitzadora i del Fluency Development Program.	Equip directiu i claustre de mestres.	Recursos humans.	<ul style="list-style-type: none"> Acta de creació de la comissió i membres designats. Nombre de reunions realitzades per trimestre. 	<ul style="list-style-type: none"> Registre de participació en projectes eTwinning i en el programa SMILE. Enquestes al claustre docent i al personal de la comissió. 	
2. Formació de la comissió.	Formadors externs, equip directiu i membres de la comissió internacionalitzadora i del Fluency Development Program.	Recursos econòmics i subvencions.	<ul style="list-style-type: none"> Programació de les formacions estimades. % de participació de les formacions. 	<ul style="list-style-type: none"> Creació d'una memòria final que inclogui les accions, reunions i propostes de 	

				millora derivades de les formacions. <ul style="list-style-type: none"> • Enquestes de satisfacció als docents participants. 				
3. Formacions específiques sobre CLIL i co-teaching.	Formadors externs, membres de la comissió internacionalitzadora i del Fluency Development Program, especialistes d'anglès i medi, personal docent voluntari i equip directiu.	Recursos econòmics que cobreixin les formacions.	<ul style="list-style-type: none"> • Programació de les formacions estimades. • Índex de participació i assistència a les formacions. 	<ul style="list-style-type: none"> • Autoavaluació docent respecte a la seva capacitat per aplicar CLIL o co-teaching. 				
Estratègia 1.2. Establir una coordinació efectiva dels docents del centre per a una planificació coherent i integrada de les diferents línies metodològiques del Fluency Development Program.								
Accions	Responsable	Recursos	Indicadors		Temporització			
			de procés	de resultat				
4. Organització d'horaris i espais.	Cap d'estudis, en col·laboració amb els coordinadors de cicle.	Recursos humans.	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'hores setmanals destinades a la pràctica oral en anglès. • Disseny de la planificació i l'horari de les activitats i els 	<ul style="list-style-type: none"> • Valoració de l'equip docent. • Increment del nombre total d'hores setmanals en què l'alumne pot comunicar-se en 				

			espais.	anglès.				
5. Disseny i planificació de propostes CLIL.	Un membre responsable de la comissió internacionalitzadora, tutors/especialista de medi i especialistes d'anglès.	Espai de reunió i recursos didàctics, recursos humans i recursos TIC.	<ul style="list-style-type: none"> Acta de les reunions i registre de les decisions preses per a cada cicle o nivell. 	<ul style="list-style-type: none"> Creació d'un banc de propostes CLIL classificades per nivell. Valoració docent sobre l'aplicació de les propostes CLIL. 				
6. Disseny i planificació de projectes ABP.	Un membre responsable de la comissió internacionalitzadora, tutors del cicle i especialistes d'anglès.	Espai de reunió.	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de coordinacions específiques realitzades. Acta de les coordinacions i registre de les decisions preses. 	<ul style="list-style-type: none"> % d'aplicació dels projectes ABP dissenyats. Enquesta de satisfacció docent sobre els projectes desenvolupats. Documentació i valoració dels projectes duts a terme. 				
Estratègia 1.3. Planificació de reunions i coordinacions per la creació dels objectius i reptes a curt i llarg termini del Fluency Development Program.								
Accions	Responsable	Recursos	Indicadors		Temporització			
			de procés	de resultat				
7. Establir objectius	Membres de la comissió	Espai de reunió.	<ul style="list-style-type: none"> Acta de les 	<ul style="list-style-type: none"> % dels objectius 				

trimestrals.	internacionalitzadora, cap d'estudis i claustre.		reunions i registre dels objectius fixats. • Revisió mensual dels objectius establerts.	assolits cada trimestre. • Justificació dels objectius no assolits i mesures preses.				
8. Establir petits reptes mensuals.	Un membre representant de la comissió internacionalitzadora, tutors de nivell i especialista/especialistes d'anglès del nivell.	Espai de reunió.	• Acta de les reunions i registre dels reptes establerts. • Creació dels reptes mensuals per cicle.	• Reunions de cicle per valorar l'adequació dels reptes. • Registre de l'assoliment dels reptes.				

Explicació de les accions	
Objectiu: Millorar la competència anglesa de tot l'alumnat en finalitzar l'educació primària, mitjançant un enfocament significatiu, contextualitzat, interdisciplinari i transversal, iniciat a l'educació infantil i desenvolupat al llarg de tota l'etapa de primària.	
Estratègia 1.1. Creació d'una comissió d'Internacionalització i Fluency Development Program.	
Accions	Explicació
1. Crear una comissió Internacionalitzadora i del Fluency Development Program.	<p>Crear una comissió específica anomenada "Comissió Internacionalitzadora i del Fluency Development Program", amb l'objectiu d'internacionalitzar l'aprenentatge i afavorir la integració de la llengua anglesa a l'escola.</p> <p>Aquesta comissió està formada per un representant de l'equip directiu i membres del claustre amb bon perfil lingüístic i amb iniciativa per tirar endavant projectes internacionals. Les seves funcions recauen en liderar i gestionar, de manera coordinada, les accions vinculades tant als programes d'internacionalització (eTwinning, SMILE i Erasmus+), com a les línies metodològiques del Fluency Development Program. A més, s'encarrega de dur a terme la planificació, implementació i seguiment</p>

	<p>dels diferents projectes, per assegurar-ne la coherència; coordinar-se amb l'equip docent per assegurar la integració transversal de l'anglès en l'assignatura CLIL i els projectes ABP; i de dinamitzar o assistir, segons el tipus de formació, a formacions relacionades amb l'esmentat anteriorment per tal de mantenir-se actualitzada.</p> <p>Finalment, també s'encarrega, en col·laboració amb la comissió de festes i sortides, d'organitzar activitats i esdeveniments multiculturals amb l'anglès com a llengua vehicular.</p>
2. Formació de la comissió.	<p>Per garantir l'efectivitat, la qualitat pedagògica i la sostenibilitat de les actuacions de la Comissió Internacionalitzadora i del Fluency Development Program, es planificaran i implementaran formacions específiques i continuades, adreçades als membres que la formen, ja sigui de la mà d'entitats formadores externes o de membres especialitzats de la comissió.</p> <p>Aquestes formacions tindran dues finalitats: en primer lloc, aprofundir en el coneixement teòric i pràctic dels programes eTwinning, SMILE i Erasmus+. I, en segon lloc, dotar els membres de la comissió d'eines metodològiques i recursos pedagògics actualitzats per desenvolupar el FDP de manera efectiva.</p> <p>A més, també es preveu l'assistència a jornades i trobades internacionals, presencials o virtuals, per a l'intercanvi d'experiències en termes d'innovació educativa en relació a la llengua anglesa a l'escola.</p>
3. Formacions específiques sobre CLIL i co-teaching.	<p>Per tal d'aconseguir una aplicació eficaç i coherent de metodologies innovadores per a l'ensenyament i aprenentatge de l'anglès, s'organitzaran formacions continuades i específiques adreçades a la Comissió Internacionalitzadora i del Fluency Development Program, centrades en l'aplicació del model CLIL i en la metodologia del co-teaching.</p> <p>Aquestes formacions tenen com a finalitats: dotar els docents de recursos pràctics i estratègies didàctiques propis del model CLIL per integrar els continguts curriculars i l'aprenentatge de la llengua anglesa de manera significativa i coherent; formar el professorat en co-teaching per fomentar la col·laboració entre especialistes de l'àrea d'anglès i l'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural; i garantir una implementació efectiva i rigorosa d'aquestes pràctiques pedagògiques per assegurar, amb la seva aplicació, l'assoliment del contingut curricular i de la llengua anglesa amb èxit.</p>
Estratègia 1.2. Establir una coordinació efectiva dels docents del centre per a una planificació coherent i integrada de les diferents línies metodològiques del Fluency Development Program.	
Accions	Explicació

<p>4. Organització d'horaris i espais.</p>	<p>Es realitzarà una planificació dels horaris i la distribució dels espais amb l'objectiu de crear oportunitats de comunicació reals i contextualitzades que permetin la pràctica oral de l'anglès durant l'horari escolar per a tota l'escola des d'educació infantil fins a 6è de primària.</p> <p>Aquesta planificació inclou la incorporació d'auxiliars de conversa nadius, coordinats amb els docents per intervenir de manera significativa i coherent amb els objectius d'aprenentatge; la planificació de l'horari de l'aula de conversa, sent equitatiu per a tot l'alumnat; l'organització i dinamització de l'English Corner a la biblioteca; i la programació d'activitats lúdiques per a alumnes i famílies, incloent-hi jocs i tallers en anglès.</p> <p>Per garantir l'efectivitat, es preveu una coordinació específica entre cap d'estudis i coordinadors de cicle per optimitzar els recursos humans i materials disponibles per establir aquests espais de pràctica oral de la llengua anglesa.</p>
<p>5. Disseny i planificació de propostes CLIL.</p>	<p>Organitzar coordinacions quinzenals sistemàtiques entre un representant de la Comissió Internacionalitzadora i de Fluency Development Program, els especialistes de l'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural (que pot coincidir que també siguin els tutors) i els especialistes en llengua anglesa amb l'objectiu de dissenyar conjuntament propostes didàctiques basades en l'enfocament CLIL adaptades per a cada nivell per a l'assignatura de medi a primària. Amb aquestes coordinacions es busca afavorir la connexió entre aquestes dues àrees per tal d'assegurar la transversalitat de l'anglès i fomentar l'ús funcional i significatiu d'aquesta llengua fent possible que l'alumnat sigui capaç d'aplicar els coneixements de diverses àrees curriculars en situacions reals i motivadores.</p> <p>Cal afegir que aquestes coordinacions també preveuen avaluacions periòdiques del funcionament i l'elaboració de materials nous o l'adaptació de material existents si és necessari.</p>
<p>6. Disseny i planificació de projectes ABP.</p>	<p>Organitzar coordinacions de cicle de manera regular per dissenyar i planificar de manera conjunta els projectes d'ABP dels diferents cursos de primària. Per fer-ho, es reuniran un representant de la Comissió Internacionalitzadora i de Fluency Development Program, els tutors del cicle i l'especialista o especialistes d'anglès de cada nivell del cicle.</p> <p>Aquests projectes es dissenyaran amb un enfocament interdisciplinari i competencial, integrant de manera significativa la llengua anglesa com a llengua vehicular en diferents fases del projecte, segons el nivell de l'alumnat.</p> <p>A banda del disseny i la planificació, les coordinacions també inclouran revisions periòdiques amb possibles reajustaments i creació de material, si és necessari.</p>

Estratègia 1.3. Planificació de reunions i coordinacions per la creació dels objectius i reptes a curt i llarg termini del Fluency Development Program.	
Accions	Explicació
7. Establir objectius trimestrals.	<p>Organitzar tres reunions de coordinació per cada trimestre, amb la participació dels membres de la Comissió Internacionalitzadora i de Fluency Development Program, cap d'estudis i el claustre docent. A la primera reunió es definiran els objectius específics del trimestre en relació amb la millora de la competència comunicativa en llengua anglesa, tot establint indicadors mesurables, criteris d'avaluació i accions concretes per assolir-los.</p> <p>La segona reunió serà per revisar el grau d'implantació de les accions previstes, fer-ne el seguiment, recollir evidències i realitzar les adaptacions o els reajustaments necessaris, si s'escau.</p> <p>Finalment, la tercera reunió consisteix en una avaluació final del desenvolupament de les accions plantejades i del grau d'assoliment dels objectius. A més, es farà una anàlisi reflexiva dels resultats obtinguts i una recollida de propostes de millora per tal d'afavorir la presa de decisions per a la planificació del següent trimestre i enriquir, així, la pràctica docent i l'impacte del projecte.</p> <p>Aquesta seqüència es repetirà en cadascun dels trimestres. A més, en el tercer, s'afegirà una valoració global del curs en relació als objectius establerts a l'inici i es farà constar a la memòria anual del centre.</p>
8. Establir petits reptes mensuals.	<p>Cada mes es duran a terme dues reunions de nivell amb l'objectiu de dissenyar, implementar i avaluar petits reptes lingüístics en anglès alineats amb els objectius trimestrals plantejats en relació al FDP.</p> <p>La primera reunió es realitzarà a l'inici del mes i serà on es consensuaran els reptes lingüístics adequats al nivell dels infants. Es pretén que els reptes siguin significatius i contextualitzats.</p> <p>A la segona reunió, a final de mes, es revisarà el grau de participació i assoliment dels reptes per part de l'alumnat i es valorarà la possibilitat de realitzar reajustaments o millores.</p> <p>En aquestes reunions hi participen un membre representant de la Comissió Internacionalitzadora i de Fluency Development Program, el tutor de cada classe i l'especialista d'anglès del nivell. Tindran una durada prevista d'una hora i es programaran en moments diferents per a cada nivell per garantir l'assistència dels especialistes i el representant de la comissió a les reunions de tots els nivells.</p>

4.2.2. Àmbit metodològic

Àmbit metodològic						
Objectiu: Implementar metodologies innovadores com el CLIL i l'ABP, juntament amb situacions d'aprenentatge significatives com a estratègies clau per a l'adquisició de la llengua anglesa.						
Estratègia 1.1. Aplicar la metodologia CLIL en l'assignatura de ciències socials, naturals i culturals a primària.						
Accions	Responsable	Recursos	Indicadors		Temporització	
			de procés	de resultat		
1. Introducció de la llengua anglesa com a llengua vehicular a l'assignatura de medi.	Equip directiu, mestres de l'àrea de ciències socials i especialistes d'anglès.	Material didàctic en anglès adaptat als continguts curriculars.	<ul style="list-style-type: none"> Participació activa dels docents en les coordinacions CLIL. Coherència entre les programacions de medi i els objectius CLIL. 	<ul style="list-style-type: none"> % de sessions de medi impartides en anglès per curs i per trimestre. Rúbrica d'assoliment dels objectius d'aprenentatge de ciències i d'anglès. Valoració docent de l'aplicació de l'enfocament CLIL i percepció d'eficàcia. 		
2. Adaptar els materials i les activitats per	Mestres de l'àrea de ciències socials i	Recursos materials, econòmics, digitals i	<ul style="list-style-type: none"> Inventari dels materials 	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de materials nous 		

implementar el CLIL a l'àrea de ciències.	especialistes d'anglès.	humans.	inicials.	<p>elaborats amb enfocament CLIL per curs i per trimestre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valoració docent de l'adequació i eficàcia dels materials. • Creació d'un banc de recursos CLIL adaptats i valorats pels docents. 				
3. Avaluació formadora, formativa i continuada.	Equip directiu, mestres de l'àrea de ciències socials i especialistes d'anglès.	Rúbriques, observació directa, autoavaluacions, proves avaluatives, avaluació del treball a l'aula, etc.	<ul style="list-style-type: none"> • Seguiment continuat dels progressos lingüístics i competencials dels alumnes. • Creació d'estris d'avaluació vinculats als objectius lingüístics i de contingut de les situacions CLIL. 	<ul style="list-style-type: none"> • Recull i anàlisi dels resultats obtinguts. • Rúbriques autoavaluatives de l'alumnat. 				
Estratègia 1.2. Ús de l'ABP i l'aprenentatge cooperatiu per a l'aplicació de la llengua anglesa de manera interdisciplinària a primària.								
Accions	Responsable	Recursos	Indicadors			Temporització		

			de procés	de resultat				
4. Integració de la llengua anglesa amb la metodologia ABP.	Especialistes d'anglès i mestres implicats en l'ABP.	Recursos humans, dispositius tecnològics i recursos materials.	<ul style="list-style-type: none"> Participació activa dels docents en les coordinacions d'ABP. 	<ul style="list-style-type: none"> Creació d'un repositori d'ABP amb el disseny, material i valoració de cada projecte. 				
5. Integració de les TAC en el procés d'ABP i l'aprenentatge cooperatiu.	Coordinador TAC i claustre.	Recursos TAC i recursos econòmics.	<ul style="list-style-type: none"> Revisió i posada a punt dels dispositius del centre. Adquisició i activació de les llicències digitals necessàries. 	<ul style="list-style-type: none"> Rúbrica avaluativa sobre la integració dels continguts interdisciplinaris, l'anglès i la competència digital en els projectes dissenyats. Enquesta de satisfacció als docents. 				
6. Avaluació formadora, formativa i continuada.	Claustre i equip directiu.	Recursos humans i instruments d'avaluació (rúbriques, observació directa, autoavaluacions, proves avaluatives, avaluació del treball a l'aula, etc.).	<ul style="list-style-type: none"> Seguiment continuat dels progressos dels alumnes. Participació de l'alumnat en processos d'autoavaluació i coavaluació. 	<ul style="list-style-type: none"> Recull i anàlisi dels resultats obtinguts. Rúbriques autoavaluatives de l'alumnat. Observacions per part dels docents. 				

Explicació de les accions

Objectiu: Implementar metodologies innovadores com el CLIL i l'ABP, juntament amb situacions d'aprenentatge significatives com a estratègies clau per a l'adquisició de la llengua anglesa.

Estratègia 1.1. Aplicar la metodologia CLIL en l'assignatura de ciències socials, naturals i culturals a primària.

Accions	Explicació
1. Introducció de la llengua anglesa com a llengua vehicular a l'assignatura de medi.	<p>Introducció progressiva de la llengua anglesa com a llengua vehicular en l'assignatura de medi a primària, aplicant l'enfocament CLIL. Aquesta implementació es durà a terme de manera esglaonada com es pot consultar a la Figura 10., de l'apartat 4.2.5, començant per cicle superior, atès el seu nivell de partida en llengua anglesa; a continuació, cicle mitjà; i, per últim cicle inicial.</p> <p>L'objectiu és haver introduït aquest enfocament a tota l'escola el tercer any, per disposar del quart any per poder observar l'impacte i els resultats a tots els cursos.</p>
2. Adaptar els materials i les activitats per implementar el CLIL a l'àrea de ciències.	<p>Per tal d'aplicar correctament l'enfocament CLIL a l'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural, cal primer fer un buidatge dels materials dels quals disposa el centre per impartir aquesta assignatura a primària i fer-ne un inventari. A partir d'aquí, es classificaran segons si són en anglès o en català, i segons si poden ser útils o no per ser traduïts per treballar els continguts curriculars a cadascun dels nivells.</p> <p>Un cop fet el cribratge, es farà l'adaptació dels materials conservats, bé sigui traduint-los o adaptant el llenguatge al nivell educatiu. També es crearan materials nous que s'adaptin als continguts curriculars i que compleixin amb l'enfocament CLIL. Així doncs, es farà un inventari de tots aquells materials adaptats i creats per confeccionar un repositori de recursos del centre.</p> <p>Finalment, el personal docent haurà de fer una valoració sobre els materials per avaluar el seu grau d'adequació, l'estat en què es troben, si han estat útils o no i si han enriquit l'aprenentatge dels infants.</p>

3. Avaluació formadora, formativa i continuada.	<p>Implementar una avaluació formadora, formativa i continuada al llarg del procés d'ensenyament-aprenentatge que valori de manera continuada tant l'assoliment dels continguts curriculars com el desenvolupament de la competència lingüística en anglès, tant a les sessions CLIL, ABP o als grups de conversa.</p> <p>Així doncs, l'avaluació ha de ser formadora per ajudar l'alumnat a prendre consciència del seu procés d'aprenentatge a partir de la retroacció de qualitat que reben; formativa, perquè els docents puguin detectar dificultat i realitzar reajustaments en la seva pràctica docent si s'escau; i continuada, per observar l'evolució dels infants de manera sostinguda en el temps. (Morales-Lobo, M., Fernández-Fernández, J. G., 2022)³³</p> <p>A més, es fomentarà l'autoavaluació i la coavaluació per implicar els alumnes en el seguiment i la reflexió sobre la seva evolució.</p>
Estratègia 1.2. Ús de l'ABP i l'aprenentatge cooperatiu per a l'aplicació de la llengua anglesa de manera interdisciplinària a primària.	
Accions	Explicació
4. Integració de la llengua anglesa amb la metodologia ABP.	<p>Disseny i implementació, a primària, de projectes interdisciplinaris amb l'anglès com a llengua vehicular en alguna de les seves fases, seguint la metodologia ABP i l'aprenentatge cooperatiu per donar resposta a una problemàtica real, significativa i propera a l'alumnat.</p> <p>Aquests projectes han de permetre l'ús funcional de l'anglès com a llengua vehicular, per aquest motiu es dissenyen en coordinació entre tutors, especialistes d'angles i altres docents implicats.</p> <p>L'estructura dels projectes haurà de seguir les fases establertes per a aquesta metodologia, que estan explicades en el marc teòric d'aquest mateix document. (pàg. 20)</p> <p>Finalment, tal com succeeix amb l'enfocament CLIL, l'ABP també s'introduirà de manera esglaonada i es pot consultar a la Figura. 10., de l'apartat 4.2.5.</p>
5. Integració de les TAC en el procés d'ABP i l'aprenentatge cooperatiu.	<p>Integració de manera planificada i significativa de les Tecnologies de l'Aprenentatge i el Coneixement (TAC) en els projectes d'Aprenentatge Basat en Projectes i en les dinàmiques d'aprenentatge cooperatiu a primària per tal d'afavorir el contacte amb fonts reals en anglès i impulsar la investigació autònoma en llengua estrangera i fomentar la creació de productes digitals en anglès.</p>

³³ Extret de: Morales Lobo, M., i Fernández Fernández, J. G. (2022). La evaluación formativa: Estrategias eficaces para regular el aprendizaje (N. Sanmartí i Puig, Col·laborador; Vol. 48 Biblioteca Innovación Educativa). Ediciones SM España.

	Per fer-ho possible, es realitzaran formacions del professorat, es revisaran els dispositius actuals assegurar el seu estat òptim i s'adquiriran les llicències digitals o els accessos necessaris per poder fer-ne ús i explorar el potencial d'aquestes eines.
6. Avaluació formadora, formativa i continuada.	<p>Implementar una avaluació formadora, formativa i continuada en el marc de l'Aprenentatge Basat en Projectes, amb l'objectiu de realitzar una valoració global i rigorosa de l'aprenentatge dels alumnes en relació a l'assoliment dels continguts curriculars treballats en els projectes, el desenvolupament de la competència lingüística en llengua anglesa i la participació activa i responsable de l'alumnat en el procés d'aprenentatge cooperatiu. També es contempla l'autoavaluació i la coavaluació per implicar els alumnes en el seguiment i la reflexió sobre la seva evolució.</p> <p>De la mateixa manera que en l'enfocament CLIL, l'avaluació ha de ser formadora, proporcionant retroacció qualitativa a l'alumnat perquè prengui consciència del seu procés d'aprenentatge; formativa, per avaluar la tasca docent i adaptar-la si és necessari; i continuada, per observar l'evolució dels infants de manera sostinguda en el temps.</p>

4.2.3. Àmbit de gestió

Àmbit de gestió									
Objectiu 1: Optimitzar l'organització dels espais, materials i horaris per facilitar la implementació de metodologies innovadores i actives.									
Estratègia 1.1. Creació i adaptació d'espais per facilitar l'oportunitat de fer servir la llengua anglesa.									
Accions	Responsable	Recursos	Indicadors		Temporització				
			de procés	de resultat					
1. Creació de l'English Corner a la biblioteca.	Comissió Internacionalitzadora i de Fluency Development	Contes, llibres, còmics, àlbums il·lustrats, revistes científiques, jocs de taula, i	<ul style="list-style-type: none"> Inventari inicial del fons de biblioteca en 	<ul style="list-style-type: none"> Inventari final del fons de biblioteca en anglès i de 	<table border="1"> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>				

	Program, en coordinació amb la comissió de biblioteca.	pel·lícules en anglès. Un racó de la biblioteca amb prestatges dedicats a aquests materials i zona de calma on seure per utilitzar-los.	anglès i de recursos i materials de l'English Corner.	recursos i materials de l'English Corner. • Canvis i modificacions en l'espai de biblioteca.				
2. Creació de l'aula de conversa.	Personal de manteniment, especialistes d'anglès, auxiliars de conversa i cap d'estudis de primària.	Mobiliari adaptable, elements de reforma (pintura, decoració, etc.), materials didàctics en anglès i distribució d'horari de disposició de l'aula.	• Registre inicial de materials.	• Registre final de materials. • Enquestes de satisfacció sobre l'estat de l'aula i la seva funcionalitat als auxiliars de conversa. • Confecció de l'aula.				
3. Revisar el mobiliari adaptable a l'espai.	Personal docent, personal de manteniment i personal de direcció i gestió del centre.	Mobiliari multifunció, flexible i adaptable a les situacions.	• Enquesta als docents sobre necessitats relacionades amb el mobiliari i les aules. • Elaboració de pressupostos i compra de mobiliari adaptable.	• Enquestes de satisfacció docent i a auxiliars de conversa.				

Objectiu 2: Organitzar i gestionar la participació de l'escola en programes europeus com SMILE i eTwinning.						
Estratègia 2.1. Optimitzar i gestionar de manera responsable els recursos personals i econòmics del centre per facilitar la participació de l'escola en programes i projectes europeus.						
Accions	Responsable	Recursos	Indicadors		Temporització	
			de procés	de resultat		
1. Identificar i sol·licitar finançament europeu.	Equip directiu i comissió internacionalitzadora.	Recursos humans i TIC.	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de sol·licituds de finançament presentades. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de projectes aprovats amb finançament europeu. • Registre de l'import total del finançament rebut. 		
2. Formacions específiques per al personal administratiu i directiu.	Equip directiu i comissió internacionalitzadora, en col·laboració amb les diferents entitats europees.	Recursos humans, recursos econòmics i recursos TIC.	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de formacions específiques programades. 	<ul style="list-style-type: none"> • Valoració de les formacions a través d'una enquesta de satisfacció. • Valoració del grau de competència dels participants en relació a la gestió dels programes europeus a través d'una rúbrica d'autoavaluació. 		

3. Creació d'un pressupost específic per als projectes europeus.	Equip directiu, personal administratiu i de gestió i comissió internacionalitzadora.	Recursos humans i espai de reunió.	<ul style="list-style-type: none"> • Aprovació d'un pressupost específic per a impulsar projectes europeus. • Seguiment regular del pressupost. 	<ul style="list-style-type: none"> • Balanç i valoració final del pressupost. 				
4. Revisió periòdica del pressupost.	Equip directiu, personal administratiu i de gestió i comissió internacionalitzadora.	Recursos humans i espai de reunió.	<ul style="list-style-type: none"> • Registre de les revisions pressupostàries realitzades cada any. 	<ul style="list-style-type: none"> • Compliment del pressupost. • Enquesta de satisfacció de la comissió internacionalitzadora i del FDP, l'equip directiu i el personal de gestió. 				

Explicació de les accions	
Objectiu 1: Optimitzar l'organització dels espais, materials i horaris per facilitar la implementació de metodologies innovadores i actives.	
Estratègia 1.1. Creació i adaptació d'espais per facilitar l'oportunitat de fer servir la llengua anglesa.	
Accions	Explicació
1. Creació de l'English Corner a la biblioteca.	Creació d'un English Corner a la biblioteca del centre com a espai destinat a fomentar l'exposició i l'ús de la llengua anglesa de manera lúdica, autònoma i motivadora.

	<p>Es tracta d'un racó de la biblioteca destinat al consum de contingut literari i d'entreteniment en llengua anglesa. Dins d'aquest contingut s'inclouen: contes, llibres, còmics, àlbums il·lustrats, revistes científiques, jocs de taula, i pel·lícules; i estan classificats segons les edats i el nivell d'anglès que requereixen.</p> <p>A més, també disposa de zona de lectura tranquil·la, ambientació temàtica (pòsters, mapes, imatges, etc.) i una cartellera en anglès per afavorir la familiarització amb expressions quotidianes.</p> <p>Finalment, aquest espai contemplarà el mateix sistema de préstec que la resta de la biblioteca i l'organització de sessions periòdiques dinamitzades <i>d'storytelling</i> i cubs de lectures.</p>
<p>2. Creació de l'aula de conversa.</p>	<p>Adaptació d'una aula de primària i una d'infantil com a espais per a les sessions amb l'auxiliar de conversa en anglès, amb l'objectiu de promoure un entorn acollidor en el qual treballar l'expressió i la comprensió oral en pràctiques naturals i quotidianes.</p> <p>Els espais es dividiran en dues zones: La primera consta d'una zona de tertúlia a terra, amb coixins, pufs i matalassos. Aquesta zona està pensada per activitats de conversa més espontània, <i>storytelling</i>, o inclús activitats de <i>role-play</i>. La segona zona serà un espai de tertúlia més formal que es realitzarà en taules rodones. Aquesta disposició serà útil per jugar a jocs de taula o per fer activitats amb targetes o materials manipulatius.</p> <p>S'estima un aforament d'aproximadament 7 persones (l'auxiliar i 6 alumnes), però si és necessari, es poden afegir un parell de cadires més per adaptar-se als grups.</p> <p>Finalment, l'aula disposarà de diferents materials didàctics en anglès com jocs, imatges, recursos manipulatius, pòsters, cartelleres, etc. Tots aquests recursos estaran catalogats per temàtica, nivell i curs.</p>
<p>3. Revisar el mobiliari adaptable a l'espai.</p>	<p>Realització d'un procés de revisió del mobiliari de les aules de primària i d'infantil per tal de prioritzar l'ús de mobles multifunció i adaptables a l'espai per crear aules flexibles i dinàmiques que facilitin l'aplicació de l'ABP o la correcta implementació de projectes i treballs cooperatius. A més, els mobles multifunció o adaptables a l'espai són un bon recurs, ja que se'ls pot donar usos ben diversos i aquest fet és beneficiós per reduir els costos de cara a possibles futurs canvis en la disposició de les aules.</p>
<p>Objectiu 2: Organitzar i gestionar la participació de l'escola en programes europeus com SMILE i eTwinning.</p>	
<p>Estratègia 2.1. Optimitzar i gestionar de manera responsable els recursos personals i econòmics del centre per facilitar la participació de l'escola en programes i projectes europeus.</p>	

<p>1. Identificar i sol·licitar finançament europeu.</p>	<p>La comissió internacionalitzadora, juntament amb l'equip directiu i el personal d'administració, s'encarregaran d'identificar i sol·licitar finançament europeu per a desenvolupar projectes avalats per programes europeus internacionals. Així, doncs, s'encarregaran de dur a terme els tràmits corresponents per tal d'aconseguir aquests fons europeus per impulsar la tasca internacionalitzadora de l'escola i avalar les formacions referents al programa eTwinning, el projecte SMILE o altres com l'Erasmus+.</p>
<p>2. Formacions específiques per al personal administratiu i directiu.</p>	<p>Per tal de tirar endavant la internacionalització de l'escola, cal que el personal administratiu i l'equip directiu estiguin prou qualificats per gestionar els diferents programes europeus dels quals participa. Per aquest motiu, s'organitzen formacions internes trimestrals, dutes a terme per la comissió internacionalitzadora, i formacions externes dutes a termes per les entitats i els programes europeus amb els quals treballa l'escola.</p> <p>Aquestes formacions també van encarades a la gestió financera dels projectes europeus i la gestió de les subvencions rebudes, a més dels tràmits i la documentació pertinent per poder adherir-s'hi.</p>
<p>3. Creació d'un pressupost específic per als projectes europeus.</p>	<p>L'equip directiu, el personal administratiu i de gestió i la comissió internacionalitzadora s'encarregaran de dissenyar un pressupost específic per als projectes europeus de l'escola (SMILE, eTwinning i Erasmus+.</p> <p>Aquest pressupost es tindrà present també en els pressupostos generals del centre per al Projecte Educatiu de Centre vigent i inclourà també les subvencions estimades.</p>
<p>4. Revisió periòdica del pressupost.</p>	<p>Amb el pressupost creat, l'equip directiu, tresoreria i la comissió, s'hauran d'assegurar de revisar trimestralment la gestió econòmica i el funcionament dels projectes per tal d'optimitzar els recursos econòmics de l'escola.</p> <p>A banda de la revisió, s'haurà de fer constar en un registre tots els diners rebuts i totes les despeses efectuades al llarg de cada curs i el pressupost s'avaluarà cada any per tal de detectar i implementar possibles propostes de millora.</p>

4.2.4. Àmbit de la comunitat educativa

Àmbit de comunitat educativa					
Objectiu: Potenciar la immersió lingüística en anglès a través de la col·laboració amb professionals nadius, l'establiment de vincles amb escoles europees i la creació d'espais d'ús de la llengua estrangera que incloguin tots els membres de la comunitat educativa.					
Estratègia 1.1. Fomentar la participació d'auxiliars de conversa nadius en el marc del programa SMILE.					
Accions	Responsable	Recursos	Indicadors		Temporització
			de procés	de resultat	
1. Incorporació d'auxiliars de conversa nadius.	Comissió internacionalitzadora i estudiants del programa SMILE.	Materials didàctics, recursos educatius, recursos personals.	<ul style="list-style-type: none"> Sol·licitud i contractació d'auxiliars de conversa nadius. Registre de la gestió dels tràmits duts a terme. 	<ul style="list-style-type: none"> Nombre d'auxiliars de conversa nadius contractats. Enquesta de satisfacció sobre la presència dels auxiliars de conversa. 	
Estratègia 1.2. Establir vincles amb altres escoles europees per promoure l'intercanvi cultural i lingüístic en el marc del projecte eTwinning.					
Accions	Responsable	Recursos	Indicadors		Temporització
			de procés	de resultat	
2. Participació en projectes eTwinning.	Comissió internacionalitzadora, especialistes, claustre i direcció del centre.	Recursos humans, didàctics i recursos TIC.	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de mestres participants en projectes eTwinning. Nombre de 	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de sol·licituds de participació acceptades. Registre dels 	

			sol·licituds de participació presentades. • Nombre de reunions o coordinacions internes i amb les altres escoles participants per planificar els projectes.	projectes elaborats per trimestre i nivell. • Rúbrica avaluativa del projecte i del rendiment de l'alumnat. • Enquesta de satisfacció del professorat i de l'alumnat.				
3. Espais de trobada virtuals amb escoles europees.	Comissió internacionalitzadora, especialistes i claustre.	Recursos humans, recursos didàctics i recursos TIC.	• Nombre de trobades virtuals programades.	• Nombre de trobades virtuals o intercanvis de comunicació realitzats. • Registre i valoració de les trobades per part dels docents.				
Estratègia 1.3. Crear espais d'ús de l'anglès fora de l'aula, on també puguin participar les famílies.								
Accions	Responsable	Recursos	Indicadors		Temporització			
			de procés	de resultat				
4. Organitzar esdeveniments culturals i festius en anglès.	Comissió internacionalitzadora i comissió de festes.	Recursos materials, humans i econòmics.	• Programació inicial dels esdeveniments estimats durant el curs escolar.	• Registre dels esdeveniments realitzats. • Enquesta de satisfacció de les				

				famílies. • Avaluació dels esdeveniments que s'inclourà dins la memòria anual del centre.				
5. Organitzar activitats lúdiques per a alumnes i famílies fora de l'aula.	Comissió internacionalitzadora i comissió de festes.	Recursos materials, humans i econòmics.	• Nombre d'activitats programades estimades per al curs escolar.	• Nombre total d'activitats executades. • Índex de participació de les famílies. • Valoració de les activitats per part de l'organització. • Enquesta de satisfacció de les famílies.				

Explicació de les accions	
Objectiu: Potenciar la immersió lingüística en anglès a través de la col·laboració amb professionals nadius, l'establiment de vincles amb escoles europees i la creació d'espais d'ús de la llengua estrangera que incloguin tots els membres de la comunitat educativa.	
Estratègia 1.1. Fomentar la participació d'auxiliars de conversa i altres professionals nadius dins l'aula en el marc del programa SMILE.	
Accions	Explicació
1. Auxiliars de conversa nadius.	Incorporació d'auxiliars de conversa nadius en el marc del programa SMILE. Aquests auxiliars estaran presents durant les sessions d'anglès amb l'objectiu de crear i dinamitzar grups de conversa reduïts, formats per 5 o 6 infants. Les sessions de conversa duraran 15 minuts i estaran formades per activitats

	<p>lúdiques que convidin a la pràctica oral de l'anglès. A més, contribuïran a millorar la comprensió oral i adoptar una actitud més positiva envers la llengua, augmentant la confiança dels infants en l'ús de l'anglès.</p> <p>El contingut de les sessions estarà planificat i coordinat conjuntament amb l'especialista d'anglès per garantir-ne la coherència amb els objectius curriculars i lingüístics de cada nivell.</p> <p>L'auxiliar de conversa s'incorporarà des d'infantil fins a sisè de primària, per dur a terme activitats dinàmiques orientades a treballar el vocabulari i l'expressió oral. El nivell de les activitats i del vocabulari s'adaptarà en funció del grup classe i dels continguts treballats en cada etapa.</p> <p>Finalment, l'auxiliar de conversa portarà un registre d'observació i seguiment de les sessions, que permetrà avaluar de manera formativa i continuada la competència comunicativa oral dels infants.</p>
<p>Estratègia 1.2. Establir vincles amb altres escoles europees per promoure l'intercanvi cultural i lingüístic.</p>	
<p>2. Participació en projectes eTwinning.</p>	<p>Participació activa de l'escola en projectes eTwinning en col·laboració amb altres centres europeus. Aquests projectes es desplegaran de manera transversal a tota l'escola, des d'infantil fins a sisè de primària, i s'adaptaran a les característiques i necessitats de cada etapa educativa.</p> <p>Els projectes poden tenir diferents nivells de complexitat i durada: des de projectes curts (una o dues sessions), fins a projectes de mitja durada (dues o tres setmanes) i projectes llargs (més d'un mes).</p> <p>Els temes també poden ser ben diversos i s'escolliran en funció dels objectius d'aprenentatge, els interessos de l'alumnat i els continguts curriculars de cada nivell. Per aquest motiu, seran els mestres de cada curs els encarregats d'escollir en quins projectes volen participar. Un cop escollit el projecte, hauran de consensuar-ho amb direcció perquè aquesta aprovi la participació de l'escola en el projecte i autoritzi la coordinació entre escoles.</p>
<p>3. Espais de trobada virtuals amb escoles europees.</p>	<p>Realització periòdica de videoconferències i trobades virtuals amb alumnat d'altres escoles europees que participen en els mateixos projectes que nosaltres. Aquestes sessions permeten establir interaccions orals reals en anglès afavorint l'ús funcional de la llengua en contextos reals i significatius.</p> <p>Durant les trobades virtuals, es poden realitzar petites activitats prèviament dissenyades de manera col·laborativa entre els docents implicats dels diferents centres europeus i s'adaptaran als objectius del projecte que estem treballant i a les edats i el nivell lingüístic de l'alumnat participant. Alguns exemples poden ser: presentacions orals, jocs lingüístics, debats, intercanvi de preguntes, lectura compartida...</p>
<p>Estratègia 1.3. Crear espais d'ús de l'anglès fora de l'aula, afavorint la participació de les famílies.</p>	

<p>4. Organitzar esdeveniments culturals i festius en anglès.</p>	<p>La comissió d'internacionalització i Fluency Development Program, en col·laboració amb la Comissió de Festes i Sortides, s'encarregaran de l'organització d'esdeveniments culturals i festius vinculats a la llengua i la cultura anglesa com a espai d'ús real de la llengua fora de l'aula. Aquests esdeveniments inclouran celebracions com: Halloween, Thanksgiving, Christmas Around the World, St. Patrick's Day i Easter, i se celebraran de forma transversal i internivell, amb activitats adaptades a les diferents edats. Aquestes propostes lúdiques integraran tant l'alumnat com el professorat i les famílies per tal de fomentar la implicació de tota la comunitat educativa.</p>
<p>5. Organitzar activitats lúdiques per a alumnes i famílies fora de l'aula.</p>	<p>A més dels esdeveniments culturals i festius, ambdues comissions mencionades organitzaran, també activitats lúdiques per a alumnes i famílies fora de l'aula com: l'International Day, amb activitats multiculturals per descobrir diferents països; l'English Week, una setmana dedicada a activitats lúdiques en anglès (teatres, concursos de vocabulari, karaoke, <i>storytelling</i>...); el World Book Day, una jornada envoltada de llibres, lectura i dramatització; i els tallers en anglès, on petits i grans gaudiran d'experiments senzills, manualitats, jocs de taula, etc.</p>

4.2.5. Planificació del projecte

TEMPORTIZACIÓ ESGLAONADA DEL FLUENCY DEVELOPMENT PROGRAM																																						
	1r any									2n any									3r any						4t any													
	i3	i4	i5	1	2	3	4	5	6	i3	i4	i5	1	2	3	4	5	6	i3	i4	i5	1	2	3	4	5	6	i3	i4	i5	1	2	3	4	5	6		
CLIL				F	F	F	F	F	F									x	x							x	x	x	x				x	x	x	x	x	x
ABP				F	F	F	F	F	F				x	x									x	x	x	x							x	x	x	x	x	x
SMILE	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
eTwinning	F	F	F	F	F	F	F	F	F	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	M	M	M	L	L	L	L	L	L	
	S	S	S	S	S	S	S	S	S	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	L	L	L	L	L	L	L	L	L	
	S	S	S	S	S	S	S	S	S										L	L	L	L	L	L	L	L	L	L										

Figura. 10. Taula resum de la temporització esglaonada del Fluency Development Program a quatre anys vista, des de l'entrada en vigor del PEC de l'escola.

- S: short term project
- M: medium term project
- L: long term project
- F: formació docent

En aquesta taula es mostra l'aplicació esglaonada dels diferents eixos del *Fluency Development Program* al llarg dels quatre anys d'aplicació. Amb aquest model d'aplicació es busca assegurar la coherència del projecte i la continuïtat d'aquests.

Com es pot observar, el primer any es dedicarà a formacions en matèria de CLIL i ABP a primària, s'incorporarà el programa SMILE a tota l'escola i s'iniciaran els projectes eTwinning de curta durada des d'i3 fins a 6è, amb la intenció de realitzar-ne dos al curs. A més, es faran sessions de formacions continuades en referència a aquest últim programa europeu. A partir del primer any, s'aniran incorporant les diferents metodologies als diferents cicles i s'anirà augmentant tant la quantitat com la complexitat dels projectes eTwinning.

5. CONCLUSIONS

Aquest Treball de Fi de Grau ha estat una oportunitat molt enriquidora tant des del punt de vista acadèmic com personal i professional. M'ha permès aprofundir en el disseny, la conceptualització i la millora del *Fluency Development Program*, una proposta metodològica orientada a potenciar l'aprenentatge de l'anglès com a llengua estrangera a través d'un enfocament innovador, integrador, significatiu i transversal. Aquest enfocament es fonamenta en l'aplicació del *Content and Language Integrated Learning* (CLIL) i l'Aprenentatge Basat en Projectes (ABP), dues metodologies que promouen l'ensenyament interdisciplinari, vinculat a un context real i centrat en l'alumne.

Des d'una perspectiva personal, aquest projecte ha suposat un repte complex, però alhora molt enriquidor. Un dels principals desafiaments ha estat la necessitat d'adaptar el programa a un context educatiu real, la qual cosa ha requerit una anàlisi crítica de la seva viabilitat. En aquest sentit, he hagut de prendre decisions importants per assegurar la coherència pedagògica del projecte dins del PEC que vam crear. Així doncs, he optat per centrar-me principalment en les metodologies emprades i mencionar també alguns dels projectes europeus que he considerat més rellevants.

Aquest procés m'ha permès connectar els coneixements adquirits al llarg de la doble titulació i aprofundir en nous aprenentatges de manera autònoma. A més, he gaudit de l'oportunitat de contactar amb diversos professionals com el Dr. Edward A. Lockhart, expert en metodologies d'ensenyament de la llengua estrangera, i la Sra. Carol Barriuso, embaixadora i moderadora eTwinning, especialitzats en CLIL i en programes europeus, fet que ha contribuït especialment a enriquir la meua comprensió sobre el seu funcionament i sobre els requisits per a una implementació eficaç i coherent.

A nivell competencial, considero que aquest treball ha contribuït de manera significativa al desenvolupament de competències professionals com ara la planificació educativa, l'anàlisi crítica, la presa de decisions i la capacitat de resiliència davant les dificultats. També ha estimulat el meu esperit d'iniciativa i la meua capacitat d'autoreflexió, habilitats que trobo essencials per a la nostra pràctica docent.

Pel que fa a la viabilitat del projecte, considero que és una proposta aplicable i amb gran potencial. Tanmateix, per garantir-ne l'èxit és imprescindible el compromís i la implicació de tota la comunitat educativa, així com una planificació progressiva i un seguiment continuat acurat. Soc conscient de la magnitud del projecte, i per aquest motiu defenso que la coherència metodològica i la sostenibilitat

en el temps són dos factors clau per assegurar l'èxit durador del projecte. Considero que sense coherència, qualsevol innovació educativa corre el risc de perdre sentit i eficàcia.

Entre els punts forts del projecte, cal destacar l'aposta clara per un enfocament interdisciplinari, l'èmfasi en la motivació i la participació activa de l'alumnat, així com la integració de metodologies actives que situen els infants com a protagonistes del seu propi aprenentatge. També cal remarcar la seva coherència tant amb les directrius europees en matèria de plurilingüisme, com amb el Projecte Educatiu de Centre, i la relació estreta que manté amb tots els objectius generals: *proporcionar un model educatiu de qualitat, a través de metodologies globalitzades i innovadores [...]; Incentivar la participació activa de les famílies i de la comunitat educativa; i fomentar el desenvolupament integral de l'alumnat [...]*. A més, també té relació amb diversos objectius específics dels diferents àmbits.

Malgrat això, reconec que pot resultar una proposta ambiciosa per a escoles amb poca experiència en l'ús de metodologies com el CLIL o l'ABP. En aquest sentit, seria beneficiós iniciar la implementació de manera progressiva amb una fase pilot per tal d'identificar fortaleces i àrees de millora i, d'aquesta manera, realitzar els ajustaments que siguin necessaris tot adaptant-los a la realitat del centre educatiu.

En definitiva, aquest Treball de Fi de Grau ha estat una experiència de creixement profund en tots els sentits. M'ha permès consolidar el meu compromís amb una educació de qualitat, i ha reafirmat la meua vocació docent i el meu interès per l'ensenyament de l'anglès com a llengua estrangera des d'una perspectiva innovadora i contextualitzada. Considero que aquest projecte no és un punt final en la meua formació, sinó un punt de partida per seguir aprenent i contribuint de manera activa a la meua formació com a docent per oferir el millor de mi mateixa.

6. BIBLIOGRAFIA

- Ansarian, L., & Mei-Lin, T., (2018). *Problem-based Language Learning and Teaching: An Innovative Approach to Learn a New Language*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-981-13-0941-0>
- Canet-Pladevall, R., & Evnitskaya, N., (2011). Rethink, Rewrite, Remake or Learning to Teach Science Through English. In Escobar Urmeneta, C., Evnitskaya, N., Moore, E., & Patiño, A., (eds.), *AICLE - CLIL - EMILE. Educació plurilingüe: Experiències, research & polítiques*, pp.167-177. https://ddd.uab.cat/pub/caplli/2011/268096/aiccliemi_a2011p167.pdf
- Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/books/clil/C36239D3E9D839D7B1EE3C8002EB644B>
- Dalton-Puffer, C. (2009). Communicative Competence and the CLIL lesson. In Jiménez-Catalán, R. M., & Ruiz de Zazaobe, Y., (Eds.), *Content and language integrated learning: Evidence from research in Europe* (pp. 197-214). Second Language Acquisition.
- Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 8762, de 29 de setembre de 2022. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2022/09/27/175/con/20250108>
- Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 8851, de 9 de febrer de 2023. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2023/02/07/21>
- Decret 306/2006, de 20 de juliol, pel qual es dona publicitat a la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 4680, de 20 de juliol de 2006. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. DOGC núm. 4680, 20/07/2006. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es/lo/2006/07/19/6>
- European School Education Platform (Ed.) (s.d.). *eTwinning. About eTwinning*. <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/about>
- European School Education Platform (Ed.) (s.d.). *eTwinning. Projects*. <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects>

Eurydice (2006). *Content and Language Integrated Learning at School in Europe*. Eurydice European Unit Brussels.

Generalitat de Catalunya, (Ed.) (11 de juliol de 2024). *Avaluacions de final d'etapa. Curs 2023-2024. Presentació de resultats*. Departament d'Educació. Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu.

<https://govern.cat/govern/docs/2024/07/11/14/11/4879d986-6f3d-41e9-b9fc-f6da944ab045.pdf>

Generalitat de Catalunya. (17 de febrer de 2022). *eTwinning. XTEC - Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya*.

<https://xtec.gencat.cat/ca/projectes/plurilinguisme/programes/internacionals/etwinning/ques/>

Genesee, F., (1994). Integrating language and content: Lessons from immersion. *Educational Practice Reports. N.11*. National Center for Researching on Cultural Diversity and Second Language Learning. <https://escholarship.org/uc/item/61c8k7kh#main>

Institut d'Estadística de Catalunya (Ed.) (2024). *Població. Per nacionalitat. Immigracions externes*. <https://www.idescat.cat/emex/?id=431233>

Larmer, J., & Mergendoller, J. R., (2012). *8 Essentials for Project-Based Learning*. Originally published as Larmer, J., Mergendoller, J. R., (2010). *7 Essentials for Project-Based Learning in Educational Leadership*, 68(1). ASCD.

Lightbown, P., & Spada, N. M. (2013). *How Languages are Learned*. Oxford Handbooks for Language Teachers. Oxford University Press. <https://www.library.brownblog.com/How%20Languages%20are%20Learned.pdf>

Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 5422, de 16 de juliol de 2009. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2009/07/10/12>

LOMLOE, Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación (LOE). Boletín Oficial del Estado, 340, de 30 de diciembre de 2020. <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2020-17264>

Marsh, D., Mehisto, P., Wolff, D., & Frigols-Martín, M. J. (2011). *The European Framework for CLIL Teacher Education*. European Centre for Modern Languages, Council of Europe.

<https://www.ecml.at/Portals/1/documents/ECML-resources/CLIL-EN.pdf?ver=2018-03-21-153925-563>

Marsh, D. (ed.) (2009). Report by the Core Scientific Research Team. *Study on the Contribution of Multilingualism to Creativity*. European Commission.

Morales Lobo, M., i Fernández Fernández, J. G. (2022). La evaluación formativa: Estrategias eficaces para regular el aprendizaje (N. Sanmartí i Puig, Col·laborador; Vol. 48 Biblioteca Innovación Educativa). Ediciones SM España.

Muñoz, C., Pérez, C., Celaya, M^a. L., Navés, T., Torras, M^a. R., Tragant, E., & Victori, M., (2007). En torno a los efectos de la edad en el aprendizaje escolar de una lengua extranjera. *Grup de Recerca en Adquisició de Llengües, Universitat de Barcelona*.
<https://hdl.handle.net/2445/11541>

Navés, T., & Victori, M., (2010). CLIL in Catalonia: An overview of research studies. In *CLIL in Spain: Implementation, results and teacher training*, ed. Lasagabaster, D., & Ruiz de Zarabe, Y. Cambridge Scholars Publishing.

Pérez-Cañado, M. L., (2012). CLIL research in Europe: past, present and future. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 15:3, 315-341, DOI: 10.1080/13670050.2011.630064

RESOLUCIÓ ENS/1363/2017, de 7 de juny, per la qual es crea el programa d'innovació pedagògica "Generació Plurilingüe (GEP): aprendre llengües estrangeres a través de les matèries". Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 7391, de 15 de juny de 2017.
<https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/7391/1618227.pdf>

Spratt, M., Pulverness, A., Williams, M., (2011). *The TKT Course Modules 1, 2 and 3*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139062398>

Unió Europea (n.d.). *Smile Project. About*. <https://smile-project.eu/about/>

Universitat Rovira i Virgili (s.d.). *Departament d'estudis anglesos i alemanys. Mobilitat. Programa SMILE*. <https://www.deaa.urv.cat/ca/mobilitat/smile/>

Universitat Rovira i Virgili & Departament d'Educació. (s.d.). *Student Mobility & Language Learning*. <https://smileprogramme.wixsite.com/smileprogramme/about-1>

Valdés, L., & Espinet, M., Aguas, M., & Dallari, L., (2013). El coteaching como herramienta de avance de un proyecto de AICLE en primaria. Un estudio realizado a través de las preguntas de las maestras. *Enseñanza de las Ciencias: revista de investigación y experiencias didácticas*, 2013, núm. Extra, pp.3588-3594.

Valdés, L., & Espinet, M. (2013). Ensenyar ciències i anglès a través de la docència compartida. *Ciències*, 25, 26-34. <https://doi.org/10.5565/rev/ciencies.91>